

Justiitsministri määruste muutmise eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõuga tehakse neljas justiitsministri määruses muudatused, mis on vajalikud 20. veebruaril 2019 Riigikogus vastu võetud kaubamärgiseaduse, tööstusdisaini kaitse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (eelnõu 765 SE) ning kaubamärgiseaduse, tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega (eelnõu 793 SE) tehtavate muudatuste rakendamiseks.

Kaubamärgiseaduse, tööstusdisaini kaitse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga (edaspidi *e-menetluse pakett*) muudetakse kokku kolmeteistkümne seaduse sätteid, neist enim muudatusi on kaubamärgiseaduses (KaMS) ja tööstusdisaini kaitse seaduses (TDKS). Suur osa tehtavaid muudatusi on vajalikud seoses Patendiameti üleminekuga taotluste ja avalduste elektroonilisele vastuvõtmisele ja menetlemisele. Eelkõige vajavad muutmist sätteid, mis reguleerivad Patendiameti suhtlust taotleja või avaldajaga või kehtestavad Patendiametile esitavatele ja ameti poolt väljastatavatele dokumentidele vorminõuded, mis on omased pabertoimikupõhisele menetlusele. Samuti on seoses elektroonilisele menetlusele üleminekuga muutunud riigilõivu tasumise kord. Eelnõuga täpsustatakse esindusõiguse küsimusi Patendiametis ja tööstusomandi apellatsioonikomisjonis (edaspidi *apellatsioonikomisjon*). Lihtsustatakse patendivolniku esindusõiguse tõendamist, kaotades nõude esitada koos iga taotluse või avaldusega esindusõigust tõendav volikiriri ning asendades selle patendivolniku esindusõiguse eeldusega. Samuti kehtestatakse eelnõuga võimalus anda volikirjas patendivolnikule samas äriühingus tegutseva teise patendivolniku edasivolitamise õigus. Täpsustatakse ja laiendatakse taotlejate või õiguste omajate endi seast määratud ühise esindaja esindusõiguse ulatust. Seoses muudatustega esindamises ning üleminekuga elektroonilisele menetlusele täpsustatakse ka Patendiameti teadete edastamise korda. E-menetluse paketi tehtavate muudatuste rakendamiseks muudetakse kõnesoleva eelnõuga justiitsministri 3. jaanuari 2012. a määrust nr 12 „Kaubamärgimäärus“ ja määrust nr 27 „Tööstusdisainilahenduse määrus“.

Kaubamärgiseaduse, tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega (edaspidi *direktiivi ülevõtmise pakett*) võetakse Eesti õigusesse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2015. a direktiiv (EL) 2015/2436 kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (uuesti sõnastatud)¹ (edaspidi *direktiiv*), mis asendab varasemat Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. a direktiivi 2008/95/EÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta². Tulenevalt direktiivi nõuetest laiendatakse direktiivi ülevõtmise paketi alates 1. aprillist 2019 apellatsioonikomisjoni pädevust ning viiakse see Justiitsministeeriumi juurest Patendiameti struktuuri. Muudetakse apellatsioonikomisjoni ülesehitust ning vaidlusi lahendava koosseisu moodustamise aluseid. Samuti muudetakse tõhusamaks apellatsioonikomisjonis toimuv menetlus. Need muudatused aitavad saavutada senisest tõhusama, kvaliteetsema ja kiirema kohtueelse menetluse tööstusomandi vaidluste lahendamisel. Suurem osa muudatusi jõustub 1. aprillil 2019, kuid apellatsioonikomisjoni ülesehitust ja koosseisu puudutavad muudatused

¹ ELT L 336, 23.12.2015, lk 1–26.

² ELT L 299, 08.11.2008, lk 25.

jõustuvad 9. septembril 2019. Direktiivi ülevõtmise paketi rakendamiseks muudetakse kõnesoleva eelnõuga justiitsministri 3. jaanuari 2012. a määrust nr 12 „Kaubamärgimäärus“, 28. jaanuari 2016. a määrust nr 5 „Patendiameti põhimäärus“ ja 3. jaanuari 2012. a määrust nr 28 „Tööstusomandi apellatsioonikomisjoni põhimäärus“.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna eraõiguse talituse nõunik Gea Lepik (gea.lepik@just.ee). Eelnõusse on panustanud ka Patendiameti õigusjuht Cady Kaisa Rivera, kaubamärgiosakonna juhataja Karol Rummi, peaekspertid Kai Klanberg, Janika Kruus ja Meriliis Varilepp, registriosakonna juhataja Tiina Feldmanis ja infosüsteemide juht Ülle Tamm. Seletuskirja mõjude analüüsi osa on koostanud Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse nõunik Uku-Mats Peedok (uku-mats.peedok@just.ee) ja keeleliselt on toimetanud Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Taima Kiisverk (taima.kiisverk@just.ee).

1.3. Märkused

Kõnesolev eelnõu on vajalik kaubamärgiseaduse, tööstusdisaini kaitse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse ning kaubamärgiseaduse, tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse rakendamiseks.

Määrus kehtestatakse kaubamärgiseaduse § 31 lõike 1¹, 31¹ lõike 2, 34 lõike 4, § 40 lõike 2, § 49¹ lõike 5, § 51¹ lõike 6, § 67 lõike 2 ja § 71⁷ lõike 2, Vabariigi Valitsuse seaduse § 42 lõike 1, tööstusdisaini kaitse seaduse § 24 lõike 7, § 55² lõike 4, § 57 lõike 7, § 87³ lõike 4, § 87⁶ lõike 3 ja § 88 lõike 2 ning tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse § 40 lõike 2 alusel.

Eelnõu on seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega. Sellega rakendatakse Eesti õiguses muudatusi, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EL) 2015/2436.

Eelnõuga muudetakse järgmiste justiitsministri määruste järgmisi redaktsioone:

- 1) Justiitsministri 3. jaanuari 2012. a määrus nr 12 „Kaubamärgimäärus“ RT I, 13.01.2015, 4 (edaspidi *kaubamärgimäärus*).
- 2) Justiitsministri 28. jaanuari 2016. a määrus nr 5 „Patendiameti põhimäärus“ RT I, 30.01.2016, 1 (edaspidi *Patendiameti põhimäärus*).
- 3) Justiitsministri 3. jaanuari 2012. a määrus nr 27 „Tööstusdisainilahenduse määrus“ RT I, 19.08.2014, 7 (edaspidi *tööstusdisainilahenduse määrus*).
- 4) Justiitsministri 3. jaanuari 2012. a määrus nr 28 „Tööstusomandi apellatsioonikomisjoni põhimäärus“ RT I, 10.01.2012, 28 (edaspidi *apellatsioonikomisjoni põhimäärus*).

Eelnõu koostamisel on arvestatud huvirühmade arvamusi, mis esitati Justiitsministeeriumi poolt jaanuaris-veebruaris 2017 läbiviidud konsultatsiooni raames, samuti e-menetluse paketi ja direktiivi ülevõtmise paketi eelnõude kooskõlastamisel tehtud märkusi ja esitatud arvamusi. Kaubamärgimääruses ja tööstusdisainilahenduse määruses tehtavate muudatuste väljatöötamisel on konsulteeritud jooksvalt Patendiametiga, sh nii juristide kui ka kaubamärgiosakonna ekspertidega.

1.4. Algamise vajalikkus

Eelnõuga tehakse kaubamärgimääruses ja tööstusdisainilahenduse määruses muudatused, mis on vajalikud e-menetluse paketi rakendamiseks. E-menetluse pakett võeti Riigikogus vastu 20. veebruaril 2019 ja see jõustub üldises korras, v.a üksikud sätted, mis ei mõjuta kõnesolevat eelnõu.

Ühtlasi tehakse eelnõuga kaubamärgimääruses, Patendiameti põhimääruses ja apellatsioonikomisjoni põhimääruses muudatused, mis on vajalikud direktiivi ülevõtmise paketi rakendamiseks. Direktiivi ülevõtmise pakett võeti Riigikogus vastu 20. veebruaril 2019 ja see jõustub 1. aprillil 2019, v.a apellatsioonikomisjoni ülesehitust puudutavad sätted, mis jõustuvad 9. septembril 2019, kuid mis ei mõjuta kõnesolevat eelnõu.

1.4.1. Olulisemad muudatused e-menetluse paketist tulenevalt

a) Patendiameti üleminek elektroonilisele menetlusele

Kuni 2017. aasta alguseni olid Patendiametis kaubamärkide ja tööstusdisainilahenduste registreerimise taotluste menetlemiseks kasutusel infosüsteemid (*Common Software*, edaspidi *CS*), mis pärinesid 1996. aastast. Juba alates 2006. aastast puudus neil süsteemidel tehniline tugi ja need olid infotehnoloogiliselt vananenud. Näiteks ei olnud võimalik infosüsteemi täiendada, arvestamaks õigusaktide ning praktika muutumisega. Samuti oli tööprotsess aeglane ning soosis pabertoimikute kasutamist ja paberikandjal asjaajamist. Tehnilise toe puudumise tõttu ei olnud *CS*-i kasutamine jätkusuutlik ning riistvara amortiseerumisega kaasnes tööprotsessi katkemise oht. Eeltoodud põhjustel võttis Patendiamet 2016. aastal kasutusele uue elektroonilise menetlustarkvara *Back Office* (edaspidi *BO*), mis muutis taotluste ja avalduste menetlemise protsessi oluliselt lihtsamaks, kiiremaks ning digitaalsemaks. *BO*-süsteem võimaldab teha elektrooniliselt kõiki toiminguid, mis kaubamärkide ja tööstusdisainilahendustega tehakse alates registreerimistaotluse vastuvõtmisest kuni registreeringu kustutamiseni selle kehtivuse lõppemisel. Alates 2017. aasta algusest on lisaks taotluste ja avalduste elektroonilisele menetlemisele mindud *BO* abil üle ka nende elektroonilisele esitamisele, sh Patendiameti veebilehe www.epa.ee kaudu. Uue menetlustarkvara *BO* pakutavate tehniliste võimaluste peamine tagajärg on seega, et kui varem toimus Patendiametis kaubamärgi ja tööstusdisainilahenduse taotluste ning eri toimingute tegemise avalduste vastuvõtmine ja menetlemine peamiselt paberikandjal, siis nüüdseks on see muutunud elektrooniliseks. Ehkki taotlusi võetakse endiselt vastu ka paberil, võib eeldada sel viisil esitatavate dokumentide arvu järkjärgulist vähenemist. Eelnevalt tulenevalt on kõnesoleva eelnõuga muudetud kaubamärgimääruse ja tööstusdisainilahenduse määruse sätteid selliselt, et need vastaksid taotluste elektroonilise esitamise ja menetlemise eripärale, sealhulgas võimaldaksid Patendiameti ja taotleja, avaldaja või tema esindaja vahelist elektroonilist suhtlust ning ei kehtestaks dokumentidele vorminõudeid, mis on omased üksnes pabertoimiku põhjal toimivale menetlusele.

Seoses üleminekuga elektroonilisele menetlusele *BO*-s on muutunud taotleja või avaldaja jaoks lihtsamaks ka registreerimistaotluse või taotletava toimingu tegemise eest tasutava riigilõivu maksmine. Enne *BO* kasutuselevõttu tuli koos taotluse või avaldusega esitada Patendiametile riigilõivu tasumist tõendavad andmed või sellekohane dokument. Alates 1. aprillist 2016 on Patendiameti toimingute eest tasutavate riigilõivude haldamine läinud üle Maksu- ja Tolliameti maksukohustuslase registri andmebaasi ning riigilõivu tasumine toimub viitenumbri alusel nõuete arvestamise programmi ehk *NAP*-süsteemi kaudu. Kui isik on taotluse või toimingu tegemise avalduse esitanud, saadetakse talle süsteemi vahendusel makseteatis koos unikaalse viitenumbriga, mille alusel ta saab riigilõivu tasuda. Riigilõivu tasumist saab Patendiamet

menetlustarkvara BO vahendusel kontrollida ka ilma, et taotleja või avaldaja esitaks täiendavaid andmeid või dokumente. Seoses uue riigilõivu tasumise korruga muudetakse kõnesoleva eelnõuga vajalikus ulatuses kaubamärgimääruse ja tööstusdisainilahenduse määruse riigilõivu tasumist reguleerivaid sätteid. Muu hulgas kaotatakse olukorras, kus riigilõiv tasutakse uue korra järgi unikaalse viitenumbri alusel, nõue esitada Patendiametile koos taotluse või avaldusega ka andmed riigilõivu tasumise kohta või selle tasumist tõendav dokument. Vaatamata uuele korrale säilib siiski võimalus tasuda riigilõiv ka senise korra alusel, tehes seda ilma unikaalse viitenumbrita, sh juba enne taotluse või avalduse esitamist. Sellisel juhul säilib vajadus esitada Patendiametile andmed riigilõivu tasumise kohta, et võimaldada Patendiametil riigilõivu tasumist kontrollida. Kaubamärgimääruse ja tööstusdisainilahenduse määrusega täpsustatakse ka riigilõivu tasumise ja selle kontrollimise kord, tehes seda e-menetluse paketi KaMS-is ja TDKS-is ette nähtud vastava volitusnormi alusel.

b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/1001 rakendamine

Eelnõuga rakendatakse Eesti õiguses Euroopa Liidu kaubamärki (seletuskirjas edaspidi *EL-i kaubamärk*) reguleerivaid Euroopa Liidu määruseid. Kehtiv KaMS ja kaubamärgimäärus lähtub EL-i kaubamärke puudutavas osas nõukogu 20. detsembri 1993 määrusest (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta³. See määrus on aga nüüdseks kehtetuks tunnistatud. Esiolgu asendas selle nõukogu 26. veebruari 2009 määrus (EÜ) nr 207/2009 ühenduse kaubamärgi kohta (edaspidi *määrus (EÜ) nr 207/2009*)⁴. 16. detsembril 2015 võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu määruse (EL) 2015/2424, millega muudeti muu hulgas määrust (EÜ) nr 207/2009 (edaspidi *määrus (EL) 2015/2424*)⁵. Valdav osa määruse (EL) 2015/2424 sätteid jõustus selle art 4 kohaselt 23. märtsil 2016, osa aga 1. oktoobril 2017. Lihtsustamaks EL-i kaubamärki puudutava regulatsiooni loetavust ja arusaadavust, kodifitseeriti ja asendati määrused (EÜ) nr 207/2009 ja (EL) 2015/2424 14. juunil 2017. a vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/1001 Euroopa Liidu kaubamärgi kohta (edaspidi *määrus (EL) 2017/1001* või *EL-i kaubamärgi määrus*)⁶.

Üheks olulisemaks uuenduseks on määrusega (EL) 2015/2424 kaasnenud muudatused nimedes ja terminites. Varasema „ühenduse kaubamärgi“ asemel on alates 23. märtsist 2016 kasutusel nimetus „Euroopa Liidu kaubamärk“. Sellest on tingitud mitmed täiendavad terminoloogilised muudatused. Muudetud on ka EL-i kaubamärkide registreerimist korraldava Siseturu Ühtlustamise Ameti nimetus, selle asemel on Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet (European Union Intellectual Property Office, EUIPO). Teataval määral on muudetud liikmesriikide tööstusomandi õiguskaitse keskametite (Eestis Patendiamet) rolli, vabastades nad õigusest ja kohustusest võtta taotlejatelt vastu EL-i kaubamärgi taotlusi, et edastada need omakorda Euroopa Liidu vastavale ametile. Alates 23. märtsist 2016 tuleb taotlejal endal esitada taotlus otse EUIPO-le.

Eelnev on toonud kaasa vajaduse ajakohastada KaMS-i sätete kõrval ka kaubamärgimääruse sätteid, et viia need kooskõlla muutunud Euroopa Liidu õigusega.

c) Ühise esindaja esindusõiguse ulatuse täpsustamine, patendivoliniku esindusõiguse tõendamise lihtsustamine ja edasivolitamisõiguse kehtestamine ning Patendiameti teadete edastamise korra täpsustamine

³ ELT L 011, 14.01.1994, lk 1–36.

⁴ ELT L 078, 24.03.2009, lk 1–42.

⁵ ELT L 341, 24.12.2015, lk 21–94.

⁶ ELT L 154, 16.06.2017, lk 1–99.

Kehtiv õigus võimaldab mitmel isikul, kes teevad kaubamärgialaseid või tööstusdisainilahenduse registreerimise ja jõushoidmise seotud toiminguid Patendiametis või apellatsioonikomisjonis ühiselt, määrata enda hulgast esindaja (nn ühine esindaja), kelle elu- või asukoht või tegutsev kaubandus- või tööstusettevõtte on Eesti Vabariigis (KaMS § 13 lg 3, TDKS § 25 lg 3). Ühise esindaja esindusõiguse ulatus on aga nii KaMS § 13 lg 3 kui TDKS § 25 lg 3 järgi piiratud taotluse menetlemisega seotud toimingutega, kusjuures see ei ulatu taotluse võõrandamisele (kaubamärgimääruse § 9 lg 4; TDKS § 25 lg 3). Seadusest tulenevad piiranguid täpsustavad vastavalt kehtiva kaubamärgimääruse § 9 lg 4 ja tööstusdisainilahenduse määruse § 9 lg 4. E-menetluse paketiga kaotatakse senised piirangud ühise esindaja võimaliku esindusõiguse ulatusele.

Kehtiv KaMS-i ja TDKS-i normistik näeb ette esindaja kohustuse esitada Patendiametile koos iga taotluse ja avaldusega volikiri või viide varem esitatud volikirjale, kusjuures kaubamärgimääruse § 2 lg 1 ja tööstusdisainilahenduse määruse § 1 lg 1 järgi tuleb Patendiametile esitada originaaldokument või selle notariaalselt või Patendiameti enda kinnitatud ärakiri. Kirjeldatud kohustus kehtib ka patendivolinate kohta. E-menetluse paketiga nähakse sarnaselt advokaadi esindusega kohtumenetluses (nt TsMS § 226 lg 1 ja halduskohtumenetluse seadustiku (HKMS)⁷ § 35 lg 4) ette patendivolinate esindusõiguse eeldus toimingutes Patendiametis ja tööstusomandi apellatsioonikomisjonis. Esindusõiguse olemasolus kahtluse korral säilib Patendiametil ja tööstusomandi apellatsioonikomisjonil õigus nõuda patendivolinate volikirja esitamist. Senised nõuded seoses volikirja esitamise kohustusega jäävad kehtima ühise esindaja kohta.

Kehtiva õiguse alusel peab patendivolinate esindusõiguse omamiseks olema esindatava poolt vahetult volitatud. See tähendab, et esindusõigust ei saa edasi anda ka sama äriühingu (nt sama patendivolinate äriühingu) siseselt, isegi kui esindatav sellega volikirjas sõnaselgelt nõustub. E-menetluse eelnõuga nähakse ette patendivolinate õigus anda esindusõigus edasi teisele sama äriühingu kaudu tegutsevale patendivolinatele, kui vastav võimalus on volikirjas ette nähtud ning järgides volikirjas sätestatud edasivolitamise tingimusi.

Ühtlasi täpsustatakse e-menetluse eelnõuga Patendiameti teadete saatmist, täpsemalt seda, kellele ja kuidas Patendiamet peab teated (sh otsused ja muud dokumendid) edastama. Teadete edastamise viisi puhul vajab seoses Patendiameti üleminekuga elektroonilisele menetlusele täpsustamist teadete elektrooniliselt ja paber kandjal ning e-posti ja posti teel saatmise vahel ning ühe või teise edastamisvormi ja -viisi vahel valimise kriteeriumid.

1.4.2. Olulisemad muudatused direktiivi ülevõtmise paketist tulenevalt

a) Kaubamärgi kujutamine

Üks uue direktiiviga kaasnevaid peamisi muudatusi on graafilise kujutamise nõude kaotamine kaubamärkide määratlusest. Direktiivi 2008/95/EÜ ning sellega kooskõlas oleva KaMS § 6 lg 1 kohaselt peab tähiseid olema võimalik esitada graafiliselt, et neid saaks kaitsta kaubamärgina. Direktiivi seletuskirja kohaselt on graafiliselt esitamise nõue aegunud. See vähendab olulist õiguskindlust teatavate ebatraditsiooniliste kaubamärkide esitamise puhul, nagu helid. Nimelt võib mõningatel juhtudel muude vahendite (nt helifail) kasutamine olla nii asjaomaste asutuste (eelkõige patendiametite) kui ka üldsuse jaoks täpsem ja selgem kui tähise esitamine

⁷ RT I, 23.02.2011, 3; RT I, 28.11.2017, 3.

graafiliselt. Direktiivi artiklis 3 ette nähtud uue määratluse kohaselt ei ole kaubamärgina kaitstava tähise esitamise vahendeid enam piiratud üksnes graafilise või visuaalse esitamisega, vaid säte võimaldab registreerida tähiseid, mida saab tehnoloogiliste vahenditega esitada ja registrisse kanda. See võimaldab liikmesriikide patendiametitel aktsepteerida ja registreerida uut liiki ning varasemast erineval kujul esitatud kaubamärke. Selle eesmärk on tagada suurem paindlikkus, suurendades ühtlasi ka õiguskindlust.

Direktiivi ülevõtmise paketiga viiakse KaMS-i sätted vastavusse kaubamärgi graafilise kujutatavuse nõude kaotamisega. KaMS-is tehtavate muudatuste rakendamiseks muudetakse kaubamärgimääruse asjassepuutuvaid sätteid. Olulisema muudatusena nähakse ette kindlad nõuded peamiste kaubamärgi liikide (sõnamärk, kujutismärk, ruumiline märk, värvimärk, mustrimärk, asendimärk, helimärk, multimeediamärk, liikumismärk ja hologramm-märk) esitamiseks, sh nii reproduktsioonile kui teatud juhtudel ka teabele, mis tuleb esitada lisaks reproduktsioonile.

b) Garantiimärgi asendamine sertifitseerimismärgiga

Direktiivi artikli 28 lg 1 kohaselt võivad liikmesriigid sätestada garanti- või sertifitseerimismärkide registreerimise. Kehtiv KaMS võimaldab registreerida garantiimärki, mis KaMS § 62 lg 2 kohaselt on kaubamärk, millega tähistatakse eri isikute kaupu ja teenuseid nende kaupade ja teenuste mingi ühise omaduse, ühise geograafilise päritolu või tootmisviisi või muu ühise tunnuse garanteerimiseks.

Direktiivi ülevõtmise paketiga asendatakse Eestis seni kasutusel olnud garantiimärgid sertifitseerimismärkidega. Sellest tulenevalt tehakse kõnesoleva eelnõuga muudatusi kaubamärgimääruses.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb viiest paragrahvist: § 1 – kaubamärgimääruse muudatused; § 2 – Patendiameti põhimääruse muudatused; § 3 – tööstusdisainilahenduse määruse muudatused; § 4 – tööstusomandi apellatsioonikomisjoni põhimääruse muudatused; § 5 – määruse jõustumine.

§ 1. Kaubamärgimääruse muutmine

Eelnõu § 1 p-ga 1 muudetakse määruse § 2, mis sätestab Patendiametile dokumentide esitamise üldnõuded. Sättes tehtavate muudatuste eesmärk on teha võimalikuks kaubamärgi registreerimise taotluste ja registritoimingute avalduste elektrooniline menetlemine.

Lõikes 1 kehtestatava üldreegli kohaselt esitatakse Patendiametile dokument või teade kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, välja arvatud kui seaduses või kõnesolevas määruses on sätestatud teisiti. Lõikes 2 nähakse ette üldine erand avalduse kohta, mis tuleb esitada kirjalikus vormis. See tähendab, et kui kaubamärgi registreerimise taotlus, mille üks osa on selline avaldus, või registritoimingu tegemise avaldus esitatakse elektrooniliselt, sh nii e-posti teel kui ka Patendiameti kodulehe kaudu, tuleb avaldus digitaalselt allkirjastada. Lisaks avaldustele tuleneb ka üksikute teiste dokumentide jaoks KaMS-ist või kaubamärgimäärusest spetsiifilisi vorminõudeid. Näiteks pandi registrisse kandmiseks tuleb avaldusele lisada pandi seadmise kokkulepe, mis on notariaalselt tõestatud (KaMS § 50⁶ lg 2). Notariaalselt tõestatud või kinnitatud vormi nõue on nähtud ette ka pandilepingu tingimuste muutmist tõendavale

dokumendile (KaMS § 50⁶ lg 3), pandipidaja isiku muutmist tõendavale dokumendile (KaMS § 50⁶ lg 4), registerpandi järjekoha muutmise kokkuleppele (kaubamärgimääruse § 33 lg 1), pandist loobumise avaldusele (KaMS § 50⁶ lg 7) ja pandipidaja nõusolekule registerpandi kohta tehtud kande muutmiseks või kustutamiseks (KaMS § 50⁶ lg 8).

Lõikes 3 sätestatakse dokumentide Patendiametile esitamise eri võimalused. Sätte kohaselt võib esitada Patendiametile dokumendid kohapeal, elektrooniliselt, posti või faksi teel, kui seaduses või kõnesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti. Elektrooniline esitamine hõlmab esitamist nii Patendiameti veebilehe www.epa.ee kaudu kui ka e-posti teel.

Lõige 4 näeb ette, et põhjendatud kahtluse korral säilib Patendiametil õigus nõuda originaaldokumendi või selle notariaalselt või Patendiameti poolt kinnitatud ära kirja esitamist.

Lõige 5 näeb ette, et kui dokument esitatakse seaduses või määruses ettenähtud vorminõuet järgimata, loetakse see vorminõuet järgides esitatuks, kui samasisuline vorminõuet järgiv dokument saabub Patendiametisse kolme tööpäeva jooksul esialgselt esitamisest arvates. See nt kui isik esitab avalduse vormis, mis ei ole kirjalik (lisaks elektroonilisele esitamisele ka nt faksi teel), siis loetakse see lõike 5 järgi vorminõuet järgides esitatuks, kui samasisuline kirjalik dokument saabub Patendiametisse kolme tööpäeva jooksul esialgselt esitamisest arvates.

Eelnõu § 1 p-ga 2 tunnistatakse kehtetuks määruse § 3, § 4 lg 2, § 5 lg 2 kolmas lause ja § 7.

§ 3 sätestab Patendiametile esitatavate dokumentide nõutava eksemplaride arvu. Elektroonilise menetluse puhul ei ole see säte enam vajalik. Senise § 3 teine lause, mis sätestab nõuded taotluses esitatava reproduktsiooni mõõtudele, säilitatakse muudetud kujul määruse §-s 19.

§ 4 lg 2 näeb ette, et keelekasutus Patendiametile esitatavates dokumentides peab vastama eesti kirjakeele normile keeleseaduse mõttes. Tegemist on ebavajaliku ja ülemäära reguleeriva sättega. Lisaks on säte deklaratiivne ja üksnes juhendav, kuna selle rikkumise puhuks ei ole ette nähtud õiguslikku tagajärge.

§ 5 lg 2 kolmas lause näeb ette, et allkiri peab olema loetav või suurtähtkirjas dešifreeritud. Arvestades, et enamik avaldusi esitatakse Patendiametile juba praegu elektrooniliselt ja allkirjastatakse digitaalselt, on see tingimus ebavajalik ja ülemäära reguleeriv.

§ 7 sätestab tekstidokumentide vormistamise üldnõuded. Säte lähtub eeldusest, et Patendiametile esitatakse dokumendid paber kandjal, mis ei ole enam üldine reegel. Lisaks on paragrahvis sätestatud tingimused ülemäära detailsed ja reguleerivad ning praktikas ebavajalikud.

Eelnõu § 1 p-ga 3 jäetakse määruse 1. peatüki 2. jao pealkirjast välja sõnad „ja riigilõivu tasumist tõendavate andmete“. Põhjuseks on asjaolu, et riigilõivu tasumist tõendavate andmete esitamist reguleerivad sätted (§-d 11 ja 12) tunnistatakse kehtetuks.

Eelnõu § 1 p-ga 4 täiendatakse määruse § 8 lg-t 3 p-ga 2¹. Lisatava punkti kohaselt peab volikirjas olema märgitud volitatavale patendivolnikule teise sama äriühingu kaudu tegutseva patendivolniku edasivolitamise õiguse andmise korral selle õiguse olemasolu ja tingimused. See nõue tuleneb sellest, et e-menetluse paketiiga patendivolniku seadusse (PatVS) lisatava § 3 lg-ga 1² nähakse patendivolnikule ette teise sama äriühingu kaudu tegutseva patendivolniku edasivolitamise õigus, ent üksnes volikirjas sätestatud juhul ja tingimustel.

Eelnõu § 1 p-ga 5 tunnistatakse kehtetuks § 8 lg 4 esimene lause, mille kohaselt peab esindatava allkiri volikirjal olema loetav ja suurtähtkirjas dešifreeritud. Arvestades, et suur osa volikirju on esindatava poolt digitaalselt allkirjastatud, ei ole nimetatud nõue asjakohane. Lisaks on allkirjale nõuete kehtestamine ülemäära reguleeriv ja praktikas ebavajalik.

Eelnõu § 1 p-ga 6 muudetakse § 8 lg 5 teist lauset. Muudatuse kohaselt loetakse juhul, kui kaubamärgi registreerimise avaldusele on kantud § 18 lg-s 2 või 3 loetletud andmed patendivolniku või ühise esindaja volituse kohta ja sellele on alla kirjutatud kõik taotlejad, esindaja volituse ulatuseks kõigi kaubamärgialaste toimingute tegemine. Lausest jäetakse välja viide sellele, et ühise esindaja volituse ulatus ei hõlma taotluse võõrandamist. E-menetluse paketiga kaotatakse ühise esindaja volituse piirangud, nähes talle ette samasugused õigused, nagu on isikul, kes osaleb isiklikult Patendiameti menetluses. Kirjeldatud eeldus ei kehti juhul, kui taotlejad on Patendiametile kirjalikult teatanud teisiti.

Eelnõu § 1 p-ga 7 tunnistatakse kehtetuks määruse § 9. Osa vastavas paragrahvis kehtestatud norme ei ole e-menetluse paketiga tehtavate muudatuste tõttu enam vajalikud. Lõikes 1 sätestatu ei vasta enam seadusele, kuna PatVS § 3 lg 1² teises lauses nähakse patendivolnikule ette teise sama äriühingu kaudu tegutseva patendivolniku edasivolitamise õigus. Lõike 2 sisu kehtestatakse PatVS § 3 lg 1² esimeses lauses. Lõikes 3 sätestatu tuleneb juba PatVS § 3 lg-st 1¹. Lõige 4 ei vasta enam seadusele, kuna e-menetluse paketiga kaotatakse seadusest tulenevad piirangud ühise esindaja esindusõiguse ulatusele. Lõige 5 ei ole vajalik, kuna volituse tähtaeg on konkreetsel juhul volikirja tõlgendamise küsimus. Lõige 6 ei ole vajalik, sest kui volikirjas esitatud patendivolnikku ei ole kantud riiklikku patendivolnike registrisse või kui talle ei ole antud patendivolniku kutset tegutsemiseks kaubamärkide valdkonnas, siis ei ole tegemist isikuga, kellel oleks õigus olla Patendiametis esindaja. Lõikes 7 sätestatud põhimõtte kehtestatakse e-menetluse paketiga KaMS § 13¹ lg-s 3. Lõikes 8 sätestatu kehtestatakse KaMS § 50² lg-s 3.

Eelnõu § 1 p-ga 8 täpsustatakse määruse § 10 pealkirja, et võtta arvesse § 10 lg-s 2 tehtavat muudatust.

Eelnõu § 1 p-ga 9 muudetakse määruse § 10 lg-t 1. Lõike esimene lause viiakse kooskõlla e-menetluse paketiga tehtava muudatusega, mille kohaselt patendivolniku puhul eeldatakse esindusõiguse olemasolu. Seega tuleb kaubamärgi registreerimise taotluse esitamisel volikiri esitada üksnes juhul, kui esindajaks on ühine esindaja, kusjuures volikirja võib esitada nii taotluse esitamise päeval kui ka kahe kuu jooksul taotluse esitamise kuupäevast arvates. Lõiget täiendatakse teise lausega, mis täpsustab ühise esindaja volikirja esitamist muu kaubamärgialase toimingu tegemisel kui taotluse esitamine. Erinevalt taotlusest tuleb muu toimingu puhul lisada volikiri toimingu tegemise avaldusele. Vastavalt § 10 lg-le 5 asendab volikirja esitamist see, kui koos avaldusega esitatakse viide varem esitatud volikirjale.

Eelnõu § 1 p-ga 10 täiendatakse määruse § 10 lg-ga 1¹. Kuna lg 1 sõnastust muudetakse selliselt, et see käsitleb ühisele esindajale antud volikirja esitamist, siis lisatav lg 1¹ reguleerib patendivolnikule antud volikirja esitamist. See näeb sarnaselt KaMS § 13 lg-ga 4 ette, et kui Patendiamet nõuab taotluse või avalduse esitanud patendivolnikult volikirja esitamist, tuleb volikiri esitada kahe kuu jooksul nõude esitamisest arvates.

Eelnõu § 1 p-ga 11 muudetakse määruse § 10 lg 2 teist lauset. Muudatuse kohaselt piisab sellest, kui isik, kellel ei ole Eestis elukohta, asukohta ega tegutsevat kaubandus- või

tööstusettevõtet ja kes esitab taotluse ise, esitab kahe kuu jooksul taotluse esitamise päevast arvates teda esindava patendivolniku andmed. Kuna patendivolniku esindusõigust eeldatakse, et ole enam vaja esitada volikirja.

Eelnõu § 1 p-ga 12 tunnistatakse kehtetuks määruse § 10 lg-d 3 ja 4. Lõige 3 ei ole vajalik, kuna nõue, et ühisele esindajale antud volikiri tuleb esitada kahe kuu jooksul taotluse esitamise kuupäevast, tuleneb juba sama paragrahvi lg-st 1. Lõige 4 ei ole vajalik seetõttu, et volikirja esitamist juhul, kui ühise esindaja kaudu esitatakse avaldus muu toimingute tegemiseks kui taotluse esitamine, reguleeritakse praeguse eelnõuga § 10 lg 1 teises lauses.

Eelnõu § 1 p-ga 13 asendatakse määruse § 10 lg-s 5 sõnad „tuleb Patendiametile teatada“ sõnadega „asendab volikirja esitamist see, kui Patendiametile teatatakse“. Muudatusega täpsustatakse sätte sõnastust.

Eelnõu § 1 p-ga 14 tunnistatakse kehtetuks määruse §-d 11 ja 12. Määruses nähakse ette eraldi peatükk 7², mis reguleerib riigilõivu tasumise ja selle kontrollimise korda. Seni §-des 11 ja 12 sätestatu viiakse asjakohases ulatuses üle uutesse §-desse 119²–119⁴, arvestades seejuures riigilõivu tasumise korras toimunud muudatusi seoses elektroonilise menetluse ja NAP-süsteemi kasutuselevõtmisega.

Eelnõu § 1 p-ga 15 muudetakse määruse § 13 teksti. Muudetud sõnastuse kohaselt esitatakse taotlus Patendiametile kohapeal, elektrooniliselt, posti või faksi teel. Võrreldes kehtiva sõnastusega jäetakse välja viide konkreetselt Patendiameti vastuvõtuosakonnale, kuna Patendiameti struktuuriüksused võivad muutuda. Samuti jäetakse sättest välja võimalus esitada taotlus, pannes see Patendiameti tööstusomandi õiguskaitse registreerimise taotluste postkasti. See taotluste esitamise võimalus ei ole osutunud praktikas vajalikuks ja seda ei kasutatagi. Kuna sättes viidatud elektrooniline esitamine hõlmab ka taotluse esitamist Patendiameti veebilehe www.epa.ee kaudu, jäetakse § 13 lg-st 1 välja senine kolmas lause. Paragrahvi lg 2 jäetakse välja, kuna see ei oma iseseisvat tähtsust. Lõige 3 on muutunud ebavajalikuks tulenevalt määruse §-s 2 tehtud muudatustest, mille kohaselt ei ole Patendiametile enam vaja esitada taotluse originaaldokumente, välja arvatud avaldus, mis tuleb juhul, kui taotlus esitatakse faksi teel, esitada kirjalikus vormis kolme tööpäeva jooksul esialgsest esitamisest arvates (§ 2 lg 4).

Eelnõu § 1 p-ga 16 muudetakse määruse § 14 lg 1 p 2. Muudetud sõnastuse kohaselt peab taotluses sisalduma mh volikiri, kui taotlejatel on ühine esindaja ja taotlusele ei ole alla kirjutanud kõik taotlejad. Punkti sõnastust on piiratud ühise esindajaga, kuna patendivolniku puhul kehtib esindusõiguse eeldus.

Eelnõu § 1 p-ga 17 tunnistatakse kehtetuks määruse § 14 lg 1 p-d 5 ja 7. Taotluses ei pea enam sisalduma andmed riigilõivu tasumise kohta, kuna riigilõivu tasumine on võimalik ka unikaalse viitenumbri alusel, sellisel juhul saab Patendiamet ise riigilõivu tasumist kontrollida. Kollektiivkaubamärgi puhul ei ole vaja lisada taotlusele ühenduse liikmete nimekirja, kuna see esitatakse osana põhikirjast.

Eelnõu § 1 p-ga 18 asendatakse määruse § 14 lg 1 p-s 8, § 15 lg 1 p-s 13, § 50 lg 3 p-s 11, § 51 lg 3 p-s 12 ja § 75 lg 1 p-s 16 sõna „garantiimärk“ sõnaga „sertifitseerimismärk“ vastavas käändes. Selle põhjuseks on asjaolu, et direktiivi ülevõtmise paketiga minnakse Eestis seniste garantiimärkide registreerimiselt üle sertifitseerimismärkide registreerimisele.

Eelnõu § 1 p-ga 19 muudetakse määruse § 15 lg 1 p 2. Sättes nähakse ette, et kui taotleja soovib saada Patendiametilt teateid elektrooniliselt, peab kaubamärgi registreerimise avalduses sisalduma ka tema e-posti aadress. E-posti aadressi esitamist ei saa näha ette kohustuslikuna, kuna selle välistab kaubamärgiõiguse Singapuri leping, millega Eesti on liitunud. E-menetluse paketiga kehtestatavas KaMS § 13¹ lg-s 4 nähakse ette eeldus, et kui isik on taotluses märkinud e-posti aadressi, eeldatakse nõusolekut edastada talle kaubamärgialase toiminguga seotud teated elektrooniliselt, kui isik ei ole Patendiametile kirjalikult teatanud teisiti.

Eelnõu § 1 p-ga 20 asendatakse määruse § 15 lg 1 p-s 5, § 50 lg 3 p-s 14 ja § 75 lg 1 p-s 18 sõna „Eestis“ sõnadega „Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalisriigis“. Selle põhjuseks on asjaolu, et direktiivi artikli 50 kohaselt võivad liikmesriigid nõuda, et menetlusosaliste, või esindajate nimetamise korral nende esindajate, ametlik aadress, mille nad on määranud tööstusomandi keskametiga igasuguse ametliku teabe vahetamiseks, asuks Euroopa Majanduspiirkonnas. Seega ei ole direktiiviga kooskõlas nõue, et isik peab esitama Eestis asuva aadressi.

Eelnõu § 1 p-dega 21 ja 22 tunnistatakse kehtetuks määruse § 15 lg 1 p-d 10 ja 11 ning täiendatakse lõiget p-dega 11¹ ja 11². Need muudatused on tingitud direktiivi ülevõtmise paketiga kaasnevast kaubamärgi graafilise kujutatavuse nõude kaotamisest. Sellega seoses täpsustatakse kõnesoleva määruse §-s 19 eri liiki kaubamärkide kujutamise nõudeid, sh lisaks reproduksioonile esitatavaid andmeid. Määruse § 15 lg 1 p 10 tunnistatakse kehtetuks seetõttu, et värvilise reproduksiooni puhul nähakse värvide loetelu esitamine edaspidi § 19 lg-s 5 ette vabatahtlikuna. Senise p 11 asemel nähakse p-s 11¹ ette üldine kohustus märkida kaubamärgi registreerimise avalduses kaubamärgi liik selleks, et Patendiamet saaks kontrollida esitatud reproduksiooni vastavust selle kaubamärgi liigi kohta §-s 19¹ kehtestatud nõuetele. Punkt 11² lisamise vajadus on tingitud sellest, et § 19¹ lg 6 järgi tuleb värvimärgi puhul lisaks värvireproduksiooni esitamisele märkida ka värv, viidates üldtunnustatud värvikoodile. Seetõttu on vaja näha § 15 lg-s 1 ette, et värvimärgi puhul peab kaubamärgi registreerimise avaldus asjakohast viidet sisaldama.

Eelnõu § 1 p-ga 23 muudetakse määruse § 15 lg 1 p 14. Muudatusega täpsustatakse, et taotluse dokumentide loetelu ei ole vaja avalduses esitada siis, kui taotlus esitatakse Patendiametile veebilehe kaudu. Sel juhul genereerib tarkvara taotluse dokumentide loetelu automaatselt.

Eelnõu § 1 p-ga 24 muudetakse määruse § 15 lg-t 2. Sättes nähakse ette, et kaubamärgi registreerimise avalduses võivad sisalduda andmed riigilõivu tasumise kohta ning kõnesolevas määruses sätestatud juhul kaubamärgi kirjeldus ja värvide loetelu. Andmed riigilõivu tasumise kohta, mille esitamine oli varem kohustuslik (kehtiv § 14 lg 1 p 5), võib endiselt esitada, ent see tuleb sätestada vabatahtlikuna, kuna taotlejal on võimalik riigilõiv tasuda ka unikaalset viitenumbrit kasutades. Kaubamärgi kirjelduse ja värvide loetelu esitamise võimaluse näeb teatud kaubamärgi liikide puhul ette kõnesoleva määruse § 19.

Eelnõu § 1 p-ga 25 tunnistatakse kehtetuks määruse § 15 lg-d 3 ja 4. Kaubamärgi registreerimise avalduse planki ei ole vaja määrusele lisada, kuna enamik taotlusi esitatakse Patendiametile elektrooniliselt kodulehe kaudu. Nendel juhtudel, kui avaldus esitatakse muul viisil, saab taotleja lähtuda määruse § 15 lg-tes 1 ja 2 loetletud andmetest, mis peavad (lg 1) või võivad (lg 2) avalduses sisalduda. Lõige 4 ei ole vajalik ega sobi kokku avalduste elektroonilise esitamiseega.

Eelnõu § 1 p-ga 26 täpsustatakse määruse § 16 lg 1 sõnastust. Selle asemel et märkida avaldusel, kas tegemist on kodumaise või välismaise taotlejaga, tuleb taotlejal edaspidi märkida oma elukoha- või asukohariik.

Eelnõu § 1 p-ga 27 tunnistatakse kehtetuks määruse § 16 lg 2 teine lause. Sättest tulenev nõue on praktikas ebavajalik.

Eelnõu § 1 p-ga 28 asendatakse § 16 lg-s 4 sõnad „Ülemaailmse Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni“ sõnadega „Maailma Intellektuaalomandi Organisatsiooni“. Tegemist on täpsustusega, mille eesmärk on viidata nimetatud organisatsioonile korrektse nimetusega.

Eelnõu § 1 p-ga 29 muudetakse määruse § 16 lg-t 5. Sättest kaotatakse nõue, et liitriigi elu- või asukoha puhul tuleb osariigile lisaks märgitud linn või muu asula alla kriipsutada või muul viisil ära märkida. Vastav nõue ei ole praktikas vajalik.

Eelnõu § 1 p-ga 30 muudetakse määruse § 17 lg-t 1, mis reguleerib taotleja muid kontaktandmeid peale nende, mille esitamise kohustus tuleneb §-st 16. Muudetava lõike kohaselt on taotleja andmetele soovitatav lisada telefoninumber, füüsilisest isikust taotleja korral isikukood ja juriidilisest isikust taotleja korral registrikood. Nende andmete esitamist ei saa muuta kohustuslikuks, kuna seda ei võimalda kaubamärgiõiguse Singapuri leping. Seega on taotlejal, kes esitab taotluse nt paber kandjal või e-posti teel, õigus jätta need andmed esitamata. Nimetatud andmete esitamine on aga soovituslik. Telefoninumbri märkimine võimaldab Patendiametil taotlejaga vajaduse korral kiiresti ühendust saada. Füüsilise isiku isikukoodi ja juriidilise isiku registrikoodi esitamine on aga vajalik elektroonilise menetluse tõhusaks läbiviimiseks, mh eri registrites olevate andmete koondamiseks.

Eelnõu § 1 p-ga 31 tunnistatakse kehtetuks määruse § 18 lg 4. Reeglid selle kohta, millisele esindajale Patendiamet edastab kaubamärgialase toiminguga seonduvad teated, kehtestatakse e-menetluse paketiga KaMS §-s 13¹.

Eelnõu § 1 p-dega 32 ja 33 muudetakse määruse § 19 ja täiendatakse määrust §-ga 19¹.

Määruse §-ga 19 täpsustatakse KaMS § 6 lg-t 1, mida muudetakse direktiivi ülevõtmise paketiga vastavalt direktiivi art-le 3 ja mis näeb ette, et kaubamärgina kaitstavat tähist peab olema võimalik esitada registris viisil, mis võimaldab pädevatel asutustel ja üldsusel teha kindlaks kaubamärgi õiguskaitse selge ja täpse ulatuse. Erinevalt senisest nõudest ei pea kaubamärk enam olema kujutatav graafiliselt, s.o esitatuna kujundite, joonte või kirjamärkide kaudu⁸. Võimalik on registreerida tähiseid, mida saab esitada tehnoloogiliste vahenditega, mis tagavad rahuldava õiguskindluse, võimaldades nii pädevatel asutustel kui üldsusel (sh konkurentidel) teha kindlaks tähise omanikule tagatud õiguskaitse selge ja täpse ulatuse (vt KaMS § 12 lg 1 p 2). Kaubamärgi esitamiseks lubatavate viiside laiendamine võimaldab selles suhtes suuremat paindlikkust, sealhulgas lihtsustab ebatraditsiooniliste kaubamärkide, nagu heli- ja multimeediamärgid, registreerimist.

Direktiiv ei sisalda üksikasjalikke kaubamärgiliikide määratlusi ega kehtesta täpseid kujutamiskriteeriume. Euroopa Liidu kaubamärgi puhul, mille kohta samuti kaotati uue EL-i kaubamärgi määrusega graafilise kujutatavuse nõue, on vastavad määratlused ja

⁸ Vt nt EKo 12.12.2002, SC-273/00 Sieckmann, p 46; EKo 06.05.2013, C-104/01 Libertel, p 28.

kujutamise nõuded kehtestatud Euroopa Komisjoni rakendusmäärusega.⁹ Vältimaks ohtu, et liikmesriikide patendiametid võiksid kasutada erinevaid määratlusi ja kujutamise nõudeid, on liikmesriikide ja Beneluxi tööstusomandiametid ning EUIPO teinud direktiivi ülevõtmise käigus koostööd. Seejuures on osapooled nõustunud võtma vabatahtlikult kasutusele ühised standardid seoses kaubamärgiliikide määratluse ja kujutamise viisidega ning ebatraditsiooniliste kaubamärgiliikide vastuvõetavate failivormingutega, mida kajastab ühisteatis uut liiki kaubamärkide kujutamise kohta (edaspidi *ühisteatis*)¹⁰. Eelnev tagab, et kõigi liikmesriikide tööstusomandiametid aktsepteerivad sarnaseid kujutamise viise ning võtavad vastu sarnaseid elektroonilisi failivorminguid.

Sarnaselt EL-i kaubamärgi määruse rakendusmääruse artikliga 3 kehtestatakse kõnesoleva määruse § 19 lg-s 1 nõue, et kaubamärki tuleb kujutada üldiselt kättesaadavat tehnoloogiat kasutades kujul, mis on selge, täpne, iseenesest täielik, kergesti kättesaadav, arusaadav, püsiv ja objektiivne. Vaatamata graafilise kujutatavuse nõude kaotamisele on direktiivi põhjenduspunkti 13 kohaselt endiselt asjakohane Euroopa Kohtu praktika, millega kehtestati nn Sieckmanni kriteeriumid. See on põhjenduspunkti 13 järgi vajalik selleks, et täita kaubamärgi registreerimissüsteemi eesmärke, nimelt õiguskindluse ja usaldusväärse halduse tagamist. Lisaks üldreeglile sätestatakse määruse § 19¹ lg-tes 1–10 loetelu peamistest kaubamärgi liikidest (sõnamärk, kujutismärk, ruumiline märk, asendimärk, mustrimärk, värvimärk, helimärk, liikumismärk, multimeediamärk, hologramm-märk) ning kehtestatakse nõuded nende kujutamisele. Kui kaubamärk ei kuulu ühegi loetletud liigi alla, siis peab selle reproduktsioon § 19¹ lg 11 järgi vastama üldistele nõuetele, sh Sieckmanni kriteeriumidele.

Määruse § 19 lg-d 3–5 kehtestavad nõuded reproduktsioonile lisatavatele andmetele. Kui §-s 19¹ ettenähtud juhul on esitatud kaubamärgi kirjeldus, peab see vastama reproduktsioonile ega tohi olla sellest laiem (lg 3). Kui kaubamärgile taotletakse õiguskaitsset kindlas värvikombinatsioonis, peab reproduktsioon olema värviline (lg 4). Kui reproduktsioon on värviline, siis võib esitada värvide loetelu, kusjuures see peab olema vastavuses reproduktsioonil kasutatud värvidega (lg 5). Nende nõuete eesmärk on tagada, et reproduktsioon koos sellega koos esitatud teabega vastaks direktiivi ülevõtmise paketiga KaMS § 6 lg-s 1 kehtestatavale nõudele, et kaubamärgina kaitstavat tähist peab olema võimalik esitada registris viisil, mis võimaldab pädevatel asutustel ja üldsusel teha kindlaks kaubamärgi õiguskaitsese selge ja täpse ulatuse.

Määruse § 19 lg 6 näeb ette, et elektrooniliselt esitatavate reproduktsioonide aktsepteerivad failivormingud, nõutava suuruse ja muud asjakohased tehnilised andmed määrab kindlaks Patendiameti peadirektor. Nimetatud andmete kehtestamine seaduse või määruse tasandil oleks ebamõistlik, kuivõrd see ei võimaldaks tegelikele vajadustele piisavalt paindlikult reageerida. Patendiameti aktsepteerivad elektroonilised failivormingud peaksid vastama ühisteatisele. Olulise põhimõttena on ühisteatises nähtud ebatraditsiooniliste kaubamärgiliikide puhul ette ühesugune vorming (ingl *monofomat approach*), mille kohaselt aktsepteerivad liikmesriigid nende liikide puhul ühetaolisi failivorminguid (helimärk – JPEG, MP3; liikumismärk – JPEG, MP4; multimeediamärk – MP4; hologramm-märk – JPEG, MP4). Ühe vormingu kasutamine ei välista siiski muude vormingute vastuvõtmist seda liiki kaubamärkide registreerimisel.

⁹ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2018/626, 5. märts 2018, millega nähakse ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/1001 (Euroopa Liidu kaubamärgi kohta) teatavate sätete üksikasjalikud rakenduseeskirjad ja tunnistatakse kehtetuks rakendusmäärus (EL) 2017/1431. ELT L 104, 24.04.2018, lk 37–56.

¹⁰ Kättesaadav:

http://www.epa.ee/sites/www.epa.ee/files/elfinder/dokumendid/uhisteatis_uut_liiki_kaubamarkide_kujutamise_kohta.pdf

Eelnõu § 1 p-ga 34 tunnistatakse kehtetuks määruse § 20. Arvestades määruse teisi sätteid, sh kõnesoleva eelnõuga tehtavaid muudatusi, ei ole senine § 20 enam vajalik. Selle lg-tes 1–4 sisalduv on reguleeritud § 15 lg 1 p-des 11–13 ja lg-s 2. Lõige 5 ei ole enam vajalik, kuna praktikas ei ole vajalik esitada võõrkeelsete sõnade tõlget ega transliteratsiooni ning Patendiamet ei ole neid andmeid nõudnud. Lõige 6 ei ole vajalik, kuna direktiivi ülevõtmise paketiga kaotatakse ära kaubamärgi mittekaitstava osa eristamine.

Eelnõu § 1 p-dega 35–40 muudetakse määruse § 21, mis reguleerib nõudeid kaupade ja teenuste loetelule.

Paragrahvi täiendatakse lõikega 1¹, mille kohaselt juhul, kui kaubamärki tahetakse registreerida mitme kauba- ja teenuseklassi puhul, tuleb kaubad ja teenused rühmitada klassidesse, märkides iga rühma ette selle klassi numbri, kuhu kaubad või teenused kuuluvad, ja esitada need klasside järjekorras. Nõue tuleneb direktiivi art 39 lg-st 6.

Lõiget 2 üksnes täpsustatakse, nähes, ette, et kauba- ja teenuseklassid määratakse just taotluse esitamise ajal kehtiva Nizza klassifikatsiooni redaktsiooni järgi.

Paragrahvi täiendatakse lg-ga 2¹, et täpsustada kaupade ja teenuste loetelu esitamist juhul, kui kaubamärki tahetakse registreerida jae- ja hulgimüügiteenuste puhul. Need teenused tuleks liigitada Nizza klassifikatsiooni klassi 35. Ühtlasi tuleks täpsustada seda, milliseid kaupu jae- või hulgimüügiteenuste puhul müüakse, et oleks täidetud direktiivi ülevõtmise paketiga KaMS § 31¹ lg-s 1 kehtestatav üldine nõue, et kaubad ja teenused, mille jaoks õiguskaitset taotletakse, peavad olema esitatud piisavalt selgelt ja täpselt, et pädevad asutused ja üldsus saaksid kaupade ja teenuste loetelu alusel määrata kindlaks taotletava õiguskaitsese ulatuse (see nõue tuleb direktiivi art 39 lg-st 2).

Lõike 3 teist lauset muudetakse, et viia see vastavusse direktiivi art 39 lg-s 3 sätestatuga. Muudetud sõnastuse kohaselt võib kaupade ja teenuste loetelu esitamisel kasutada Nizza klassifikatsiooni klassipäistes esitatud üldnimetusi ja muid üldmõisteid, kui need vastavad selguse ja täpsuse nõuetele. Lõige 3¹ täpsustab kooskõlas direktiivi art 39 lg-ga 5 üldmõistete, sh Nizza klassifikatsiooni klassipäistes esitatud üldnimetuste tõlgendamist, nähes ette, et need hõlmavad kõiki nimetuse või mõiste sõnasõnalise tähendusega selgelt kaetud kaupu või teenuseid, mitte aga kaupu või teenuseid, mida ei saa nii mõista.

Lõige 4 tunnistatakse kehtetuks, kuna see ei ole KaMS-is ja kõnesoleva määruse §-s 21 tehtavaid muudatusi arvestades enam vajalik.

Eelnõu § 1 p-ga 41 muudetakse määruse § 23, mis sätestab nõuded allkirjale. Paragrahvi lg-st 2 jäetakse välja esimene lause ning lg-d 3 ja 4 tunnistatakse kehtetuks. Määrusest välja jäetavas lauses ja lõigetes kehtestatud reeglid ei sobi kokku taotluse elektroonilise esitamisega.

Eelnõu § 1 p-ga 42 muudetakse määruse §-d 24 ja 25. Paragrahvides nähakse ette andmed, mis peavad sisalduma vastavalt kollektiivkaubamärgi ja sertifitseerimismärgi põhikirjas. Nende andmete loetelu tuleneb direktiivi ülevõtmise eelnõuga KaMS-is sätestatud nõuetest põhikirjale. Määruse §-dest 24 ja 25 jäetakse välja põhikirja esitamist käsitlevad normid (§ 24 lg 4 ja § 25 lg 3), kuna määruse §-s 2 kaotatakse nõue esitada Patendiametile põhikirja originaaldokument või kinnitatud ärakiri. Samuti jäetakse välja põhikirja muutmist käsitlev regulatsioon (senine § 24 lg 5 ja § 25 lg 4), kuna see on kehtestatud KaMS § 62 lg-s 3.

Eelnõu § 1 p-dega 43–46 muudetakse määruse § 26, mis reguleerib prioriteedinõuet tõendavaid dokumente ja nende esitamist. Lõigetes 1 ja 3 tehtavate muudatustega üksnes täpsustatakse sätete sõnastust. Lõiked 5 ja 6 tunnistatakse kehtetuks ja lg-t 7 muudetakse tulenevalt sellest, et määruse §-s 2 tehtava muudatusega kaotatakse nõue esitada Patendiametile originaaldokument ning see kehtib ka prioriteedinõuet tõendavate dokumentide puhul. Patendiametil säilib siiski õigus nõuda originaaldokumendi esitamist.

Eelnõu § 1 p-ga 47 muudetakse määruse § 27 lg 1 sõnastust tulenevalt muudatustest riigilõivu tasumise korras. Viide kohustusele esitada koos kaubamärgi õiguskaitse kehtivusaja pikendamise avaldusega ka andmed riigilõivu tasumise kohta asendatakse viitega kohustusele tasuda riigilõivu.

Eelnõu § 1 p-ga 48 tunnistatakse kehtetuks määruse § 27 lg 2 ning lg 4 esimene ja kolmas lause, § 28 lg 2 ning lg 4 esimene ja kolmas lause, § 29 lg 2 ning lg 4 esimene ja kolmas lause, § 30 lg 2 ning lg 4 esimene ja kolmas lause, § 31 lg 2 ning lg 4 esimene ja kolmas lause, § 32 lg 2 ning lg 4 esimene ja kolmas lause, § 33 lg 2 ning lg 4 esimene ja kolmas lause, § 34 lg 3 ning lg 5 esimene ja kolmas lause, § 35 lg 4 ning lg 6 esimene ja kolmas lause, § 36 lg 3 ning lg 5 esimene ja kolmas lause, § 37 lg 2 ning lg 4 esimene ja kolmas lause, § 38 lg 2 ning lg 4 esimene ja kolmas lause, § 39 lg 2 ning lg 4 esimene ja kolmas lause, § 40 lg 3 ning lg 5 esimene ja kolmas lause, § 41 lg 3 ning lg 5 esimene ja kolmas lause, § 42 lg 3 ning lg 5 esimene ja kolmas lause, § 43 lg 2 ning lg 4 esimene ja kolmas lause, samuti § 44 lg 2 ning lg 4 esimene ja kolmas lause.

Üks osa muudetavatest sätetest näeb ette, et kui avalduse esitab kaubamärgiomaniku volitatud esindaja, lisatakse avaldusele volikiri või viide varem esitatud volikirjale. Seoses e-menetluse paketiga ning kõnesoleva eelnõu määruse §-s 10 tehtavate muudatustega ei ole need sätted enam vajalikud. Patendivoliniiku puhul eeldatakse esindusõiguse olemasolu, mistõttu avaldusele ei ole vaja volikirja lisada. Ühise esindaja puhul aga tuleb avaldusele volikirja lisamise nõue juba määruse § 10 lg 1 teisest lausest, kusjuures § 10 lg 5 järgi asendab volikirja esitamist see, kui Patendiametile teatatakse selle taotluse või kaubamärgi registreeringu number, mille juurde on kehtiv volikiri juba varem esitatud.

Teine osa muudetavatest sätetest reguleerib avaldusele alla kirjutamist, nähes ette, et allkiri peab olema loetav ja suurtähtkirjas dešifreeritud ning allakirjutamisel tuleb märkida ka allakirjutamise kuupäev. Need nõuded ei sobi kokku avalduste elektroonilise esitamisega. Need ei ole praktikas vajalikud ka paber kandjal esitatavate avalduste puhul.

Eelnõu § 1 p-ga 49 muudetakse määruse § 28 lg-t 1. Säte viiakse kooskõlla e-menetluse paketiga KaMS § 50⁵ lg-s 2 tehtava muudatusega ning Patendiametile originaaldokumentide esitamise nõude kaotamisega. Litsentsi kohta registrisse kande tegemiseks ei ole enam vaja esitada litsentsilepingu kinnitatud ära kirja või väljavõtet, vaid piisab sellest, kui esitada litsentsilepingu väljavõtte, mis sisaldab kande tegemiseks vajalikke andmeid ja vastab kõnesoleva määruse §-s 2 sätestatud vorminõuetele. Väljavõtet ei pea esitama, kui litsentsi kohta registrisse kande tegemise avaldusele on alla kirjutanud nii litsentsiandja kui ka litsentsisaaja ning avaldus sisaldab kande tegemiseks vajalikke andmeid.

Eelnõu § 1 p-dega 50–53 tehakse määruse § 30 lg-s 1, § 31 lg-s 1, § 32 lg-s 1, § 33 lg-s 1, § 35 lg-s 1, § 36 lg-s 1, § 37 lg-s 1 ja § 40 lg-s 1 muudatused, millega asendatakse senised viited kohustusele esitada andmed riigilõivu tasumise kohta viitega kohustusele tasuda riigilõivu.

Muudatus tuleneb sellest, et riigilõivu tasumise uue korra alusel ei ole vaja esitada andmeid riigilõivu tasumise kohta, kui riigilõiv tasutakse unikaalset viitenumbrit kasutades.

Eelnõu § 1 p-dega 54 ja 55 tunnistatakse kehtetuks määruse § 40 lg 2 ja § 48 p 9 ning muudetakse § 48 p-d 10–14.

§ 40 lg 2 on ebavajalik. Nõuded taotluses esitatavale kaubamärgi reproduktsioonile sätestatakse kõnesoleva määruse §-s 19. Kaubamärgitunnistuse duplikaadi taotlemisel ei ole vaja esitada uut reproduktsiooni.

§-s 48 muudetakse Eesti Kaubamärgilehe osi ja nende numeratsiooni. Tunnistatakse kehtetuks määruse § 48 p 9, mille kohaselt avaldatakse Eesti Kaubamärgilehe V osas riiklikud embleemid, ametlikud kontroll- ja garantiimärgid ning rahvusvaheliste valitsustevaheliste organisatsioonide embleemid, nimetuste lühendid ja nimetused, mida kaitstakse tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooni artikli 6 *ter* alusel. Vastav osa kaubamärgilehes ei ole vajalik, kuna Pariisi konventsiooni artikli 6 *ter* alusel kaitstavaid embleeme ja märke ei lisandu praktikas. Tulenevalt V osa väljajätmisest muudetakse vastavalt järgnevate osade järjekorranumbreid.

Eelnõu § 1 p-dega 56–60 muudetakse määruse § 50 lg-s 3 kaubamärgi registreerimise otsuse teates avaldatavate andmete loetelu. Muudatused on valdavalt tingitud kaubamärgi graafilise kujutatavuse nõude kaotamisest. Sellest tulenevalt on määruse §-s 19¹ kehtestatud nõuded, millele kaubamärgi reproduktsioon ja sellega koos esitatavad andmed peavad vastama, sõltudes kaitstava kaubamärgi liigist. Määruse § 50 lg-s 3 tehtavate muudatustega nähakse ette, et kui taotleja on kooskõlas §-ga 19¹ esitanud lisaks kaubamärgi reproduktsioonile seda täiendavaid andmeid, nt kaubamärgi kirjelduse, värvide loetelu või värvimärgi korral viite üldtunnustatud värvikoodidele, siis avaldatakse ka see teave kaubamärgi registreerimise otsuses. Lõike 3 p 8, mille kohaselt on seni avaldatud märke selle kohta, kui kaubamärk on ruumiline märk, asendatakse p-ga 8¹, mille kohaselt avaldatakse kaubamärgi registreerimise otsuse teates märke kaubamärgi liigi kohta. See võimaldab hinnata esitatud reproduktsiooni vastavust määruse §-s 19¹ kehtestatud nõuetele. Punkt 9 tunnistatakse kehtetuks, kuna direktiivi ülevõtmise paketiga tehtava muudatuse kohaselt ei märgita edaspidi kaubamärgi registreerimise otsuses selle mittekaitstavat osa. Punktis 11 asendatakse viide garantiimärgile viitega sertifitseerimismärgile, kuna edaspidi registreeritakse Eestis garantiimärkide asemel sertifitseerimismärke. Punktis 12 täpsustatakse, et otsuse teates avaldatakse riigi kood kahetäheliseks. Vastav muudatus tehakse ka määruse teistes sätetes, mis näevad ette riigi koodi kasutamise (§ 51 lg 3 p 5, § 52 lg 3 p 5 ja § 75 lg 1 p 5).

Eelnõu § 1 p-dega 62–66 muudetakse määruse § 51 lg-id 2 ja 3, mis käsitlevad rahvusvahelise registreeringu registreerimise otsuse teadete avaldamist. Lõikest 2 jäetakse välja lause, mille kohaselt avaldatakse teates info, et kaupade ja/või teenuste loetelu avaldatakse juhul, kui seda on ekspertiisi käigus Eestis piiratud. Otsuses on põhjendatud avaldada ja praktikas avaldatakse kogu kaupade ja/või teenuste loetelu. Lõikes 3 muudetakse otsuse teates avaldatavate andmete loetelu, kusjuures tehtavad muudatused sarnanevad nendega, mis tehakse riigisisese kaubamärgi registreerimise otsuse avaldamisel esitatavate andmete loetelus.

Eelnõu § 1 p-ga 67 muudetakse määruse § 52 lg-t 2. Muudatusega viiakse Eesti Kaubamärgilehes avaldatav teave vastavusse direktiivi ülevõtmise paketiga KaMS §-des 52 ja 54 tehtavate muudatustega.

Eelnõu § 1 p-ga 68–73 muudetakse Eesti Kaubamärgilehe osade loetelu ja numeratsiooni. Tunnistatakse kehtetuks määruse § 64, mis reguleerib Eesti Kaubamärgilehe V. osas riiklike embleemide, ametlike kontroll- ja garantiimärkide ning rahvusvaheliste valitsustevaheliste organisatsioonide embleemide, nimetuste lühendite ja nimetuste avaldamist, mida kaitstakse tööstusomani kaitse Pariisi konventsiooni artikli 6 *ter* alusel. Vastav osa kaubamärgilehes ei ole vajalik, kuna Pariisi konventsiooni artikli 6 *ter* alusel kaitstavaid embleeme ja märke praktikas ei lisandu. Tulenevalt V osa väljajätmisest muudetakse sellele järgnevale Eesti Kaubamärgilehe osade järjekorranumbreid.

Eelnõu § 1 p-dega 74–92 muudetakse määruse 3. peatükki, mis reguleerib kaubamärgitunnistuse vorminõudeid ja väljaandmist. Muudatuste eesmärk on võimaldada Patendiametil väljastada kaubamärgitunnistusi elektrooniliselt. Selleks tehakse tunnistuse senistes vormistamise ja väljaandmise nõuetes vajalikud muudatused. Tunnistuse „kaante“ asemel, mis on omane paber kandjal väljastatavale tunnistusele, kasutatakse edaspidi terminit „titelleht“. Tunnistuse vorminõuete kehtestamise asemel aga nähakse ette nõuded selle andmekoosseisule.

Määruse §-s 74 täpsustatakse tunnistuse titellehe andmeid ja rekvisiite selliselt, et tunnistust oleks võimalik anda välja elektroonilise dokumendina digitaalselt allkirjastatult. Nt nähakse ette, et tunnistuse väljaandnud asutuse juhi allkirja asemel peab sellel olema tema allkirja kujutis ning tunnistuse väljaandnud asutuse pitsati jäljend lisatakse vaid siis, kui tunnistusest antakse välja paber kandjal ära kiri. Tunnistuse titellehe andmetest jäetakse välja seni kaane esiküljele kantud Patendiameti reljeefpitsandi jäljend (määruse § 74 p 12), kuna elektroonilisele tunnistusele ei ole võimalik kanda reljeefset pitsatijälge. Edaspidi kantakse Patendiameti pitsati jäljend üksnes tunnistuse paber kandjal ära kirjale, tehes sellele Patendiameti väikese riigivapi kujutisega pitsati jäljendi (määruse § 74 p 9). Kahe pitsati jäljendi kandmine tunnistuse paber kandjal ära kirjale ei ole põhjendatud, mistõttu Patendiameti reljeefpitsandi jäljendi kandmist ei nähta edaspidi ette ka tunnistuse paber kandjal ära kirja puhul. Kaubamärgi õiguskaitse kehtivusajana kantakse edaspidi tunnistusele, et kaubamärk kehtib kümme aastat taotluse esitamise kuupäevast arvates (määruse § 74 p 15). Seni lähtuti kaubamärgi õiguskaitse kehtivusaja algusaja määramisel registrisse registreeringu tegemise kuupäevast. Muudatus on vajalik tulenevalt direktiivi ülevõtmise paketi KaMS § 8 lg-s 2 tehtavast muudatusest. Seejuures nähakse määruse §-s 121 sisalduvas üleminekusättes ette reegel, et enne 2019. a 1. aprilli (s.o enne direktiivi ülevõtmise paketi jõustumist) esitatud taotluste puhul kantakse kaubamärgi õiguskaitse kehtivusaja kohta tunnistusele, et kaubamärgi õiguskaitse kehtib kümme aastat kauba- ja teenindusmärkide registrisse registreeringu tegemise kuupäevast arvates. See vastab KaMS § 72 lg-s 18 sisalduvale üleminekunormile.

Määruse §-s 75 täpsustatakse tunnistuse andmelehele kantavaid andmeid ja rekvisiite. Tehtavad muudatused vastavad nendele, mis tehakse riigisisese kaubamärgi registreerimise otsuse avaldamisel esitatavate andmete loetelus (vt põhjendus eelnõu § 1 p-de 64–70 kohta).

Määruse §-d 76–78, mis reguleerivad tunnistuse kaante ja andmelehe vorminõudeid ning tunnistuse köitmist, tunnistatakse kehtetuks. Nendes paragrahvides sätestatud nõuded on omased paber kandjal väljastatavale tunnistusele ning ei sobi seetõttu elektroonilise tunnistuse puhul. Elektroonilise tunnistuse puhul ei ole asjakohane näha ette vorminõudeid, vaid olulised on nõuded tunnistuse andmekoosseisule.

Määruse §-s 79 muudetakse tunnistuse väljaandmise korda. Lõikes 1 nähakse ette, et tunnistus antakse välja PDF-vormingus ja saadetakse digitaalselt allkirjastatuna kaubamärgiomaniku või

tema esindaja e-posti aadressil. Kui kaubamärgiomanik taotleb tunnistusest ära kirja paber kandjal väljastamist vastavalt KaMS § 49¹ lg-le 1¹, kantakse selle paremasse ülaossa sõna „KOOPIA“ ja see antakse omakäeliselt allkirjastatuna kaubamärgiomanikule või tema esindajale üle Patendiametis kohapeal või saadetakse tähtud postiga. Tunnistuse ja tunnistuse ära kirja paber kandjal allkirjastab Patendiameti juht või tema volitatud isik.

Määruse §-s 80 muudetakse tunnistuse duplikaadi vormistamist ja väljaandmist. Paragrahvist jäetakse välja lõige 1, kuna see on ebavajalik ega seondu otseselt duplikaadi vormistamise ja väljaandmisega. Lõikes 2 kaotatakse nõue, et sõna „DUPLIKAAT“ kantakse duplikaadi paremasse ülaossa templiga, kuna elektroonilisele duplikaadile ei ole võimalik templit kanda. Paragrahvi täiendatakse lg-ga 3, mille kohaselt tunnistuse duplikaat antakse välja vastavalt määruse § 79 lg-s 1 sätestatule, s.o samal viisil nagu tunnistus.

Eelnõu § 1 p-ga 93 täiendatakse määruse § 81 lg-t 1, mis reguleerib Patendiameti veebilehel avaldatavaid andmeid esitatud taotluse kohta. Lõiget täiendatakse p-dega 1¹–1³, mis näevad ette ka nende andmete avaldamise, mis esitatakse kõnesoleva määruse §-s 19 ette nähtud juhul koos kaubamärgi reproduktsiooniga, s.o kaubamärgi kirjeldus, värvide loetelu ja värvimärgi puhul viide üldtunnustatud värvikoodidele.

Eelnõu § 1 p-dega 94–98 muudetakse määruse §-e 82, 83 ja § 86 lg-t 1.

§-d 82 ja 83 reguleerivad registrist kirjaliku teabe väljastamist. Muudatustega nähakse ette võimalus väljastada registrist kirjalikku teavet ka elektrooniliselt, mitte üksnes paber kandjal. Ka sellisel juhul väljastatakse kirjalikku teavet kinnitatud teabena (§ 82 lg 1). Määruse § 82 lg 4 kohaselt väljastab Patendiamet teabe vastavalt teabe soovija eelistusele kas paber kandjal kohapeal või posti teel või elektrooniliselt e-posti teel. Kui väljastamise vormi ja viisi ei ole avalduses märgitud, väljastatakse teave avaldusega samas vormis ja viisil. Täpsustatakse ka teabe väljastamise aega, nähes ette, et teave väljastatakse viie tööpäeva jooksul avalduse Patendiametisse saabumise kuupäevast või riigilõivu tasumise kuupäevast, kui riigilõivu tasutakse avalduse saabumisest hiljem. Samuti laiendatakse § 83 lg-s 3 sätestatud loetelu andmetest, mis võivad olla päringu objektiks.

§ 86 reguleerib registritoimiku dokumendi ära kirja või kirje väljatruki väljastamist. Paragrahvi lg-s 1 tehtava muudatusega jäetakse sellest välja nõue, et väljastatav ära kiri või väljatrukk peab olema paber kandjal. See võimaldab väljastada neid dokumente ka elektrooniliselt.

Eelnõu § 1 p-dega 99–104 muudetakse määruse §-e 84 ja 85, mis reguleerivad registritoimikuga või kirje andmetega tutvumist. Sarnaselt praegusega toimub tutvumine ka edaspidi Patendiametis kohapeal, kuna praegu ei ole Patendiametil sellist tarkvaralahendust, mis võimaldaks isikutel tutvuda registritoimiku või kirje andmetega interneti kaudu. Määruses tehtavad muudatused võtavad arvesse asjaolu, et registritoimik ei pruugi olla paber kandjal, vaid võib olla digitaalne. Määruse § 84 lg 4 teises lauses täpsustatakse seetõttu, et digitaalse registritoimikuga tutvumiseks teeb Patendiameti pädev ametnik registritoimiku tutvujale arvutis kättesaadavaks. Ka sel juhul kehtib § 84 lg-s 3 sätestatud tingimus, et korraga võib ühel isikul võimaldada tutvuda ühe registritoimikuga. Kirje andmetega tutvumine toimub sarnaselt varasemaga arvutis (§ 84 lg 8). Täpsustatakse registritoimiku või kirje andmetega tutvumise aega, nähes ette, et see toimub viie tööpäeva jooksul avalduse Patendiametisse saabumise kuupäevast arvates või riigilõivu tasumise kuupäevast arvates, kui riigilõivu tasutakse avalduse saabumisest hiljem. Määruse §-st 84 jäetakse välja lg 7, kuna see, et kirje andmetega on lubatud tutvuda pärast vastava kaubamärgi registreerimise otsuse kohta teate avaldamist, tuleneb juba

KaMS § 51¹ lg-st 3. Muud §-des 84 ja 85 tehtavad muudatused on kas üksnes täpsustavad või tingitud muudatustest riigilõivu tasumise korras.

Eelnõu § 1 p-dega 105–107 muudetakse määruse §-e 86 ja 87, mis reguleerivad registritoimiku dokumendi ära kirja või kirje väljatruki väljastamist. Muudatustega nähakse ette võimalus väljastada registritoimiku dokumendi ära kiri või kirje väljatrukk ka elektrooniliselt, mitte üksnes paber kandjal. Ka sellisel juhul väljastatakse ära kiri või väljatrukk kinnitatud dokumendina (§ 86 lg 1). Määruse § 86 lg 4 kohaselt väljastab Patendiamet registritoimiku dokumendi ära kirja või kirje väljatruki vastavalt teabe soovija eelistusele kas paber kandjal kohapeal või posti teel või elektrooniliselt e-posti teel. Kui väljastamise vormi ja viisi ei ole avalduses märgitud, väljastatakse registritoimiku dokumendi ära kiri või kirje väljatrukk avaldusega samas vormis ja viisil. Täpsustatakse ka ära kirja või väljatruki väljastamise aega, nähes ette, et see väljastatakse viie tööpäeva jooksul avalduse Patendiametisse saabumise kuupäevast või riigilõivu tasumise kuupäevast, kui riigilõiv tasutakse avalduse saabumisest hiljem. Nõutava riigilõivu suurus sõltub RLS § 113 lg-te 3 ja 3¹ järgi sellest, kas registritoimiku dokumendi ära kiri või kirje väljatrukk väljastatakse paber kandjal või elektrooniliselt. Määruse § 86 lg-s 2 täiendatakse viidet kaubamärgi reproduktsioonile ka viitega asjakohasel juhul kaubamärgi kirjeldusele, värvide loetelule ja üldtunnustatud värvikoodidele, kuna tulenevalt määruse §-s 19 tehtavatest muudatustest kuuluvad need andmed edaspidi reproduktsiooni juurde.

Eelnõu § 1 p-dega 108–110 muudetakse määruse § 88, mis reguleerib kaubamärgi rahvusvahelise taotluse esitamist. Lõikes 1 täpsustatakse nimetatud taotluse esitamise viisi, nähes ette, et selle võib Patendiametile esitada ka elektrooniliselt. Lõikes 3 asendatakse viide Ülemaailmsele Intellektuaalse Omandi Organisatsioonile selle lühendiga „WIPO“, kuna vastav lühend on määruses eespool (§ 16 lg-s 4) defineeritud. Lõikes 5 asendatakse viide kohustusele esitada Patendiametile andmed riigilõivu tasumise kohta viitega kohustusele tasuda riigilõiv. Kui riigilõiv tasutakse unikaalse viitenumbriga, ei ole riigilõivu tasumise kohta andmete esitamine vajalik.

Eelnõu § 1 p-ga 111 muudetakse määruse § 89 lg-t 3. Täpsustatakse nõuet, mille kohaselt teatavad andmed kaubamärgi liigi kohta, mis esitatakse rahvusvahelises taotluses, peavad olema samad, mis põhiregistreeringus või põhitaotluses.

Eelnõu § 1 p-ga 112 ja 113 täpsustatakse rahvusvahelise taotluse esitamist. Määruse § 90 lg-s 1 nähakse ette, et rahvusvaheline taotlus tuleb esitada kahes eksemplaris üksnes juhul, kui see esitatakse paber kandjal. Määruse § 92 lg-s 1 täpsustatakse, et avaldus esitatakse Rahvusvahelise Büroo kehtestatud ametlikul vormil MM2 üksnes siis, kui rahvusvaheline taotlus esitatakse Patendiametile kohapeal, e-posti või posti teel. Nimetatud vormi järgimise nõue ei ole asjakohane juhul, kui rahvusvaheline taotlus esitatakse Patendiametile veebilehe www.epa.ee kaudu.

Eelnõu § 1 p-dega 114 ja 115 muudetakse määruse § 93 lg-t 1, mis sätestab andmed, mis peavad rahvusvahelises taotluses sisalduma. Lõikest jäetakse välja p 3, mis näeb ette kohustuse esitada andmed riigilõivu tasumise kohta, kuna juhul, kui riigilõiv tasutakse unikaalse viitenumbriga, ei ole nende andmete esitamine vajalik. Punktis 4 täpsustatakse, et volikiri või viide varem esitatud volikirjale tuleb esitada üksnes juhul, kui rahvusvahelise taotluse esitajaid esindab Patendiametis ühine esindaja.

Eelnõu § 1 p-dega 116 ja 117 muudetakse määruse § 94, mis sätestab andmed, mis peavad kaubamärgi rahvusvahelise registreerimise avalduses sisalduma. Paragrahvi täiendatakse p-ga 7¹, mille kohaselt peab värvimärgi korral sisalduma avalduses viide üldtunnustatud värvikoodidele. Paragrahvist jäetakse välja p 8, mille kohaselt peab avalduses sisalduma värvide loetelu, kui kaubamärgi reproduktsioon on värviline. Selle tuleneb asjaolust, et edaspidi on ka riigisisese kaubamärgi taotluse esitamisel, mille põhjal rahvusvaheline taotlus esitatakse, värvide loetelu esitamine määruse § 19 lg 15 kohaselt vabatahtlik.

Eelnõu § 1 p-ga 118 asendatakse määruse § 103 lg-s 4 viide ROMARINI andmebaasile viitega asjakohasele andmebaasile. Nimetatud andmebaasi nimi on muutunud ning sätte uus sõnastus arvestab selle võimalusega ka tulevikus.

Eelnõu § 1 p-ga 119 asendatakse määruse § 108 lg-tes 1 ja 3 sõna „kontokorrentkonto“ sõnaga „konto“ vastavas käändes. Nendes sätetes viidatud kontot ei nimetata enam kontokorrentkontoks.

Eelnõu § 1 p-ga 120 tunnistatakse kehtetuks määruse § 110 lg 1. Muudatus on tingitud sellest, et edaspidi eeldab Patendiamet patendivolinikul esindusõiguse olemasolu. Seega juhul, kui rahvusvahelise taotluse andmeväljale 4 on märgitud patendivoliniku nimi ja aadress, saab Patendiamet käsitada seda patendivolinikku esindajana Patendiametis, sõltumata sellest, kas rahvusvahelisele avaldusele on alla kirjutanud taotluse esitaja ise või kas Patendiametile on esitatud volitusi tõendav volikiri või mitte.

Eelnõu § 1 p-dega 121 ja 122 muudetakse määruse § 112, mis täpsustab rahvusvahelise registreerimise taotluse vead ja nende parandamise. Lõike 2 p 3 sõnastust täpsustatakse sarnaselt määruse § 89 lg-s 3 tehtava muudatusega. Muudetud sõnastuse kohaselt loetakse rahvusvahelise registreerimise taotlus vigaseks ja Patendiamet ei esita seda Rahvusvahelisele Büroole, rahvusvahelises taotluses esitatud andmed ei võimalda Patendiametil tõendada, et kui taotluses esineb märke kaubamärgi liigi kohta või et märk on kollektiivkaubamärk või sertifitseerimismärk, siis esinevad samad andmed ka põhiregistreeringus või põhitaotluses. Lõikes 5 asendatakse viide riigilõivu tasumise kohta andmete esitamisele viitega riigilõivu tasumisele rahvusvahelise taotluse Patendiametile esitamise eest.

Eelnõu § 1 p-ga 123 muudetakse määruse § 113 lg-t 3. Sättes täpsustatakse, et hilisema märkimise taotlus esitatakse Patendiametile Rahvusvahelise Büroo kehtestatud ametlikul vormil MM4 üksnes juhul, kui see esitatakse kohapeal, posti või e-posti teel. Nimetatud vormi järgimise nõue ei ole asjakohane juhul, kui vastav taotlus esitatakse Patendiametile veebilehe www.epa.ee kaudu.

Eelnõu § 1 p-ga 124 tunnistatakse kehtetuks määruse 6. peatükk, mis reguleerib Euroopa Ühenduse kaubamärgi taotluse Patendiametile esitamise korda. Euroopa Liidu kaubamärgi registreerimiseks tuleb nüüd esitada taotlus otse Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ametile ning Patendiamet ei tegele nende taotluste edastamisega.

Eelnõu § 1 p-ga 125 asendatakse määruse 7. peatükis sõna „Ühenduse“ sõnadega „Euroopa Liidu“. Muudatus on tingitud vastava kaubamärgi nimetuse muutumisest.

Eelnõu § 1 p-ga 126 muudetakse määruse § 117 lg-t 1, et võtta arvesse asjaolu, et erinevalt seni KaMS § 71³ lg 3 p-s 4 sätestatust ei pea muutmistaotluse esitaja enam esitama Patendiametile andmeid riigilõivu tasumise kohta, kui ta tasub riigilõivu unikaalse

viitenumbri. Samuti asendatakse lõikes viide dokumentidele viitega tõlkele, arvestades KaMS § 71³ lg-s 3 tehtud muudatusi.

Eelnõu § 1 p-ga 127 jäetakse määruse § 117 lg-st 2 välja nõue, et lg-s 1 nimetatud teade edastatakse muutmistaotluses märgitud patendivolinikule või taotlejale tähtitud kirjaga ning lõiget täiendatakse viitega sellele, et teate võib edastada ka e-posti aadressile. Muudatuse eesmärk on võimaldada selle teate edastamist elektrooniliselt.

Eelnõu § 1 p-ga 128 muudetakse määruse § 117 lg-t 3. Täpsustatakse sätte sõnastust ja võetakse sätte sõnastuses arvesse asjaolu, et erinevalt seni KaMS § 71³ lg 3 p-s 4 sätestatust ei pea muutmistaotluse esitaja enam esitama Patendiametile andmeid riigilõivu tasumise kohta, kui ta tasub riigilõivu unikaalse viitenumbri. Samuti asendatakse lõikes viide dokumentidele viitega tõlkele, arvestades KaMS § 71³ lg-s 3 tehtud muudatusi.

Eelnõu § 1 p-ga 129 muudetakse määruse § 118 lg-t 1, et võtta arvesse asjaolu, et tulenevalt muudatustest riigilõivu tasumise korras ei pea muutmistaotluse esitaja enam esitama tähtaegselt KaMS § 71³ lg 3 p-s 4 nimetatud andmeid riigilõivu tasumise kohta, vaid peab esitama riigilõivu. Kui ta riigilõivu ei tasu, loeb Patendiamet muutmistaotluse tagasivõetuks. Samuti asendatakse lõikes viide dokumentidele viitega tõlkele, arvestades KaMS § 71³ lg-s 3 tehtud muudatusi.

Eelnõu § 1 p-ga 130 täiendatakse määrust 7¹. peatükiga, mis reguleerib riigilõivu tasumist ja selle kontrollimist. Peatükk koosneb neljast paragrahvist, §-d 119¹–119⁴, mis täpsustavad RLS-is ja KaMS-is sätestatut.

§ 119¹ reguleerib unikaalse viitenumbri teatamist, mille alusel taotleja või avalduse esitaja saab riigilõivu tasuda. Lõike 1 kohaselt teatab Patendiamet taotlejale või avalduse esitajale unikaalse viitenumbri pärast taotluse menetluse võtmist või avalduse esitamist. Lõige 2 täpsustab, et unikaalset viitenumbrit ei teatata, kui isik on riigilõivu juba tasunud.

§ 119² täpsustab riigilõivu tasumist. Selle lõike 1 järgi tasutakse riigilõiv Rahandusministeeriumi kontole. Lõike 2 kohaselt tuleb juhul, kui riigilõiv tasutakse viitenumbri, märkida maksedokumentile unikaalne viitenumber, mis on seotud selle toiminguga, mille eest riigilõiv tasutakse. Lõige 3 näeb ette, et riigilõiv loetakse tasutuks, kui see on unikaalse viitenumbri alusel laekunud ettenähtud kontole või kui Patendiametile on esitatud §-s 119³ nimetatud andmed riigilõivu tasumise kohta. Seega on taotlejal või avalduse esitajal kaks võimalust riigilõivu tasumiseks. Esiteks võib ta tasuda riigilõivu unikaalse viitenumbri. Sel juhul ta ei pea esitama Patendiametile andmeid riigilõivu tasumise kohta, kuna Patendiamet saab riigilõivu tasumist kontrollida elektroonilise süsteemi kaudu. Teiseks võib taotleja või avalduse esitaja tasuda riigilõivu ilma unikaalse viitenumbrita, nt tasudes selle enne viitenumbri väljastamist. Sel juhul ta peab esitama Patendiametile andmed riigilõivu tasumise kohta, kuna nende esitamisel loetakse riigilõiv tasutuks.

§ 119³ täpsustab riigilõivu tasumise kohta andmete esitamist. Lõikes 1 on loetletud andmed, mis isik peab Patendiametile riigilõivu tasumise tähtpäevaks esitama, kui ta tasub riigilõivu ilma unikaalse viitenumbrita. Tegemist on andmetega, mis võimaldavad Patendiametil kontrollida riigilõivu laekumist. Lõige 2 näeb ette, et andmed riigilõivu tasumise kohta tuleb esitada iga taotluse või registreeringu kohta eraldi. Kui riigilõiv tasutakse korraga mitme taotluse või registreeringuga seotud toimingute tegemise eest, esitatakse loetelu tasutud summa taotluste või toimingute vahel jaotumise kohta.

§ 119⁴ reguleerib riigilõivu tasumise kontrollimist. Paragrahvi esimene lõige näeb ette, et kui andmed riigilõivu tasumise kohta on tähtpäevaks esitatud, kuid riigilõiv ei ole nõutavas summas Rahandusministeeriumi kontole laekunud, võib Patendiamet riigilõivu tasumise kontrollimiseks nõuda andmed esitanud isikult pangaasutuse kinnitatud riigilõivu tasumist tõendava dokumendi esitamist. Lõige 2 näeb ette, et riigilõiv loetakse tähtaegselt tasutuks ka siis, kui see on unikaalse viitenumbri alusel laekunud ettenähtud kontole kolme pangapäeva jooksul Patendiameti poolt unikaalse viitenumbri väljastamisest arvates. See võimaldab vältida ebasoovitavat olukorda, kus riigilõivu tasumine hilineb nt seetõttu, et Patendiamet väljastas unikaalse viitenumbri kõigest mõni päev enne tähtpäeva, kui riigilõiv peab olema tasutud, ning ehkki isik teeb riigilõivu tasumiseks pangaülekande enne selle tähtpäeva saabumist, laekub riigilõiv hilinemisega nt pankadevaheliste maksete hilinemise, puhkepäeva või riigipüha tõttu.

Eelnõu § 1 p-dega 130 ja 131 täiendatakse määrust üleminekusättega, mis käsitleb tunnistusele kantavat kaubamärgi õiguskaitse kehtivusaega enne 2019. aasta 1. aprilli esitatud taotluste puhul. Üleminekusäte on vajalik seetõttu, et enne direktiivi ülevõtmise paketi jõustumist arvutati kaubamärgi õiguskaitse 10-aastast kehtivusaega registrisse registreeringu tegemise kuupäevast arvates. Alates 2019. aasta 1. aprillist arvutatakse seda taotluse esitamise kuupäevast arvates (KaMS § 8 lg 2). Seejuures näeb KaMS § 72 lg-s 18 sisalduv üleminekusäte ette, et registreeritud kaubamärgi õiguskaitse tähtaja arvutamise alguskuupäeva kindlaksmääramisel lähtutakse kaubamärgi registreerimise taotluse esitamise ajal kehtivast seadusest. Seega tuleb enne 2019. aasta 1. aprilli esitatud taotluste puhul lähtuda enne seda kuupäeva kehtinud reeglist, et kaubamärgi õiguskaitse tähtaega arvutatakse registreeringu tegemise kuupäevast arvates, ning kanda vastav märke ka tunnistusele.

Eelnõu § 1 p-ga 132 tunnistatakse kehtetuks määruse lisad 1 ja 2, mis sisaldavad kaubamärgi registreerimise avalduse ja kaubamärgitunnistuse esikaane vormi.

Avalduse vormi ei ole kõnesolevale määrusele vaja lisada, kuna KaMS-is ja kõnesolevas määruses on täpsustatud andmed, mis peavad avalduses sisalduma. Lisaks esitatakse enamik avaldusi Patendiametile veebilehe kaudu ning sel juhul sisestatakse vajalikud andmed lahtritesse ilma määruse lisad 1 esitatud vormi kasutamata. Seoses kaubamärgi graafilise kujutatavuse nõude kaotamisega on täpsustatud määruse §-s 19 nõudeid eri liiki kaubamärkide reproduktsioonile ja sellele lisatavatele andmetele, mistõttu ei saa kehtestada ühtset avalduse vormi, mis sobiks igat liiki kaubamärkide puhul.

Kaubamärgitunnistuse esikaane (või edaspidi tiitellehe) vormi kehtestamine ei ole praktikas vajalik, sest määrusega on kehtestatud nõuded kaubamärgitunnistuse tiitellehel ja andmelehtedel esitatud andmetele. Elektroonilise tunnistuse puhul ongi asjakohane reguleerida pigem andmekoosseise kui tunnistuse vormi.

§ 2. Patendiameti põhimääruse muutmine

Eelnõu § 2 p-ga 1 asendatakse määruse § 5 lg-s 2 sõnad „Siseturu Ühtlustamise Ameti“ sõnadega „Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti“. Selle põhjuseks on vastava ameti nimetuse muutumine määrusega (EL) 2015/2424.

Eelnõu § 2 p-ga 2 tunnistatakse kehtetuks määruse § 5 lg 3. Patendiametil ei ole enam riigikassa koosseisus kontsernikontot ja erikontosid.

Eelnõu § 2 p-ga 3 täiendatakse määruse § 9 p-ga 1¹. Selles paragrahvis on loetletud Patendiameti põhiülesanded. Kuna direktiivi ülevõtmise paketiga viiakse apellatsioonikomisjon Patendiameti koosseisu, on ameti ülesandeks edaspidi ka tööstusomandi esemete õiguskaitset puudutavate vaidluste kohtueelne lahendamine.

Eelnõu § 2 p-ga 4 täiendatakse määruse § 10 p-ga 1¹. Selles paragrahvis on sätestatud Patendiameti tegevused põhiülesannete täitmiseks. Kuna direktiivi ülevõtmise paketiga viiakse apellatsioonikomisjon Patendiameti koosseisu, tegeleb Patendiamet edaspidi ka tööstusomandi esemete õiguskaitset puudutavate vaidluste kohtueelse lahendamiseega.

Eelnõu § 2 p-ga 5 muudetakse määruse § 11 lg-t 1, milles on loetletud Patendiameti struktuuriüksused. Lõiget täiendatakse viitega tööstusomandi apellatsioonikomisjonile, mis viiakse direktiivi ülevõtmise paketiga Patendiameti koosseisu.

Eelnõu § 2 p-ga 6 muudetakse määruse § 12, lugedes senise teksti lg-ks 1 ja täiendades paragrahvi lg-ga 2. Muudetav paragrahv reguleerib Patendiameti struktuuriüksuse juhtimist. Võrreldes lg-s sätestatud üldreegliga nähakse lg-s 2 ette erisus apellatsioonikomisjoni kohta, mille juhi (apellatsioonikomisjoni esimehe) määrab valdkonna eest vastutav minister.

Eelnõu § 2 p-ga 7 täiendatakse määruse § 13 lg-ga 5. Nimetatud paragrahv sätestab Patendiameti struktuuriüksuste põhiülesanded. Kuna direktiivi ülevõtmise paketiga viiakse apellatsioonikomisjon Patendiameti koosseisu, täiendatakse paragrahvi uue lõikega, mis sätestab apellatsioonikomisjoni põhiülesanded. Selle kohaselt on apellatsioonikomisjoni põhiülesanne Patendiameti tegevuse õiguspärasust ja tööstusomandi esemete õiguskaitset puudutavate vaidluste lahendamine kohtueelse vaidluste lahendamise organina tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduses sätestatud korras.

Eelnõu § 2 p-dega 8–10 muudetakse määruse § 15, mis sätestab Patendiameti peadirektori pädevuse. Muudatustega viiakse säte kooskõlla asjaoluga, et alates 2019. aasta 1. aprillist on apellatsioonikomisjon Patendiameti koosseisus, ning direktiivi ülevõtmise paketiga muudetavate TÕAS § 40 lg-ga 5 ja § 40¹ lg-tega 2 ja 5.

§ 3. Tööstusdisainilahenduse määruse muutmine

Eelnõu § 3 p-ga 1 muudetakse määruse § 1, mis sätestab Patendiametile dokumentide esitamise üldnõuded. Sättes tehtavate muudatuste eesmärk on teha võimalikuks tööstusdisainilahenduste registreerimise taotluste ja registritoimingute avalduste elektrooniline menetlemine.

Lõikes 1 kehtestatava üldreegli kohaselt esitatakse Patendiametile dokument või teade kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, välja arvatud kui seaduses või kõnesolevas määruses on sätestatud teisiti. Lõikes 2 nähakse ette üldine erand avalduse kohta, mis tuleb esitada kirjalikus vormis. See tähendab, et kui tööstusdisainilahenduse registreerimistaotlus, mille üks osa on vastav avaldus, või registritoimingu tegemise avaldus esitatakse elektrooniliselt, sh nii e-posti teel kui ka Patendiameti kodulehe kaudu, tuleb avaldus digitaalselt allkirjastada. Kui aga isik esitab avalduse vormis, mis ei ole kirjalik (lisaks elektroonilisele esitamisele ka nt faksi teel), siis loetakse see lõike 4 järgi vorminõuet järgides esitatuks, kui samasisuline kirjalik dokument saabub Patendiametisse kolme tööpäeva jooksul esialgsest esitamisest arvates.

Lõikes 3 sätestatakse dokumentide Patendiametile esitamise eri võimalused. Sätte kohaselt võib esitada Patendiametile dokumendid kohapeal, elektrooniliselt, posti või faksi teel, kui seaduses või kõnesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti. Elektrooniline esitamine hõlmab esitamist nii Patendiameti veebilehe www.epa.ee kaudu kui ka e-posti teel.

Lõige 4 näeb ette, et põhjendatud kahtluse korral säilib Patendiametil õigus nõuda originaaldokumendi või selle notariaalselt või Patendiameti poolt kinnitatud ära kirja esitamist.

Lõige 5 näeb ette, et kui dokument esitatakse seaduses või määruses ettenähtud vorminõuet järgimata, loetakse see vorminõuet järgides esitatuks, kui samasisuline vorminõuet järgiv dokument saabub Patendiametisse kolme tööpäeva jooksul esialgsest esitamisest arvates. See nt kui isik esitab avalduse vormis, mis ei ole kirjalik (lisaks elektroonilisele esitamisele ka nt faksi teel), siis loetakse see lõike 5 järgi vorminõuet järgides esitatuks, kui samasisuline kirjalik dokument saabub Patendiametisse kolme tööpäeva jooksul esialgsest esitamisest arvates.

Eelnõu § 3 p-ga 2 tunnistatakse kehtetuks määruse §-d 2, 5 ja 6. Need sätted kehtestavad Patendiametile esitatavate dokumentide eksemplari arvu (§ 2), dokumentide vormistamise üldnõuded (§ 5) ja e-posti teel esitatavate dokumentide vormistamise nõuded (§ 6). Nimetatutest esimesed kaks paragrahvi sisaldavad nõudeid, mis on omased pabertoimikupõhisele menetlusele ega sobi kokku elektroonilise menetlusega. Nimetatutest viimane on aga ülemäära reguleeriv ja ebavajalik. Seda, millise tarkvara abil peab saadetav dokument olema loetav ning millises failivormingus ja mahuga see peab olema, ei ole vaja ministri määruse tasandil reguleerida. Üldjuhul esitatakse dokumendid standardses failiformaadis. Vajaduse korral on Patendiametil võimalik kodulehel täpsustada, milliseid failivorminguid tal on võimalik aktsepteerida ja avada.

Eelnõu § 3 p-ga 3 muudetakse määruse § 7 lg-t 2. Sätet täpsustatakse tulenevalt sellest, et e-menetluse paketi laendatakse ühise esindaja esindusõigust ka muudele toimingutele peale taotluse esitamise ja selle menetlemise seotud toimingute. Seetõttu sõnastatakse määruse § 7 lg 2 sarnaselt sama paragrahvi lg-ga 1, nähes ette, et omaniku nimel esitatud dokumentidele võib omaniku või patendivolniku asemel kirjutada alla ka ühine esindaja.

Eelnõu § 3 p-ga 4 tunnistatakse kehtetuks määruse § 7 lg 4 esimene lause. See sätestab nõuded allkirjale, nähes ette, et allkiri peab olema loetav või suurtähtkirjas dešifreeritud. Arvestades, et enamik avaldusi esitatakse Patendiametile juba praegu elektrooniliselt ja allkirjastatakse digitaalselt, on see tingimus ebavajalik ja ülemäära reguleeriv.

Eelnõu § 3 p-ga 5 muudetakse määruse 1. peatüki 2. jao pealkirja. Sellest jäetakse välja sõnad „ja riigilõivu tasumist tõendava dokumendi“. Muudatuse põhjus on see, et nimetatud jaos tunnistatakse kehtetuks §-d 11 ja 12, mis reguleerivad nõudeid riigilõivu tasumist tõendavale dokumendile ja selle esitamise korda.

Eelnõu § 3 p-ga 6 täiendatakse määruse § 8 lg-t 3 p-ga 2¹. Lisatava punkti kohaselt peab volikirjas olema märgitud volitatavale patendivolnikule teise sama äriühingu kaudu tegutseva patendivolniku edasivolitamise õiguse andmise korral selle õiguse olemasolu ja tingimused. See nõue tuleneb sellest, et e-menetluse paketi patendivolniku seadusse (PatVS) lisatava § 3 lg-ga 1² nähakse patendivolnikule ette teise sama äriühingu kaudu tegutseva patendivolniku edasivolitamise õigus, ent üksnes volikirjas sätestatud juhul ja tingimustel.

Eelnõu § 3 p-ga 7 jäetakse määruse § 8 lg 3 p-st 8 välja teine lause. See sätestatakse muudetud kujul eraldi lg-s 4.

Eelnõu § 3 p-ga 8 täiendatakse määruse § 8 lg-ga 4. Lisatava lõike kohaselt loetakse määruse § 8 lg 3 p-s 8 viidatud juhul, kui tööstusdisainilahenduse registreerimise avaldusele on kantud § 21 lg-s 1 või 2 nõutud andmed patendivolniku või ühise esindaja volituse kohta ja sellele on alla kirjutanud kõik taotlejad, esindaja volituse ulatuseks kõigi tööstusdisainilahenduse toimingute tegemine. Võrreldes senise § 8 lg 3 p-ga 8 jäetakse lausest välja viide sellele, et ühise esindaja volituse ulatus ei hõlma registreerimistaotluse võõrandamist. E-menetluse paketiga kaotatakse ühise esindaja volituse piirangud, nähes talle ette samasugused õigused, nagu on isikul, kes osaleb isiklikult Patendiameti menetluses. Kirjeldatud eeldus ei kehti juhul, kui taotlejad on Patendiametile kirjalikult teatanud teisiti.

Eelnõu § 3 p-ga 9 tunnistatakse kehtetuks määruse § 9. Osa selles paragrahvis kehtestatud norme ei ole e-menetluse paketiga tehtavate muudatuste tõttu enam vajalikud. Lõikes 1 sätestatu ei vasta enam seadusele, kuna PatVS § 3 lg 1² teises lauses nähakse patendivolnikule ette teise sama äriühingu kaudu tegutseva patendivolniku edasivolitamise õigus. Lõike 2 sisu kehtestatakse PatVS § 3 lg 1² esimeses lauses. Lõikes 3 sätestatu tuleneb juba PatVS § 3 lg-st 1¹. Lõige 4 ei vasta enam seadusele, kuna e-menetluse paketiga kaotatakse seadusest tulenevad piirangud ühise esindaja esindusõiguse ulatusele. Lõikes 5 sätestatud põhimõte kehtestatakse e-menetluse paketiga TDKS § 25¹ lg-s 3. Lõige 6 on ebavajalik, kuna sellest tuleneb sisuliselt see, et esindaja volituse ulatus määrab volikiri. See on esindamise keskne põhimõte ning tuleneb ka e-menetluse paketiga kehtestatavast PatVS § 3 lg-st 1, mille kohaselt patendivolniku esindusõiguse sisu ja kestuse määrab kehtiv volitus.

Eelnõu § 3 p-ga 10 täpsustatakse määruse § 10 pealkirja, et võtta arvesse § 10 lg-s 2 tehtavat muudatust.

Eelnõu § 3 p-ga 11 muudetakse määruse § 10 lg-t 1. Lõige viiakse kooskõlla e-menetluse paketiga tehtava muudatusega, mille kohaselt patendivolniku puhul eeldatakse esindusõiguse olemasolu. Seega tuleb tööstusdisainilahenduse registreerimistaotluse esitamisel volikiri esitada üksnes juhul, kui esindajaks on ühine esindaja, kusjuures volikirja võib esitada nii taotluse esitamise päeval kui ka kahe kuu jooksul taotluse esitamise kuupäevast arvates. Lõiget täiendatakse teise lausega, mis täpsustab ühise esindaja volikirja esitamist muu tööstusdisainilahendusala toimingute tegemisel kui registreerimistaotluse esitamine. Erinevalt registreerimistaotlusest tuleb muu toimingute puhul lisada volikiri toimingute tegemise avaldusele. Vastavalt § 10 lg-le 5 asendab volikirja esitamist see, kui koos avaldusega esitatakse viide varem esitatud volikirjale.

Eelnõu § 3 p-ga 12 täiendatakse määruse § 10 lg-ga 1¹. Kuna lg 1 sõnastust muudetakse selliselt, et see käsitleb ühisele esindajale antud volikirja esitamist, siis lisatav lg 1¹ reguleerib patendivolnikule antud volikirja esitamist. See näeb sarnaselt TDKS § 25 lg-ga 4 ette, et kui Patendiamet nõuab taotluse või avalduse esitanud patendivolnikult volikirja esitamist, tuleb volikiri esitada kahe kuu jooksul nõude esitamisest arvates.

Eelnõu § 3 p-ga 13 muudetakse määruse § 10 lg-t 2. Muudatuse kohaselt piisab sellest, kui isik, kellel ei ole Eestis elukohta, asukohta ega tegutsevat kaubandus- või tööstusettevõtet ja kes esitab registreerimistaotluse ise, esitab edasiste tööstusdisainilahendusala toimingute tegemiseks kahe kuu jooksul registreerimistaotluse esitamise päevast arvates teda esindava

patendivoliniku andmed. Kuna patendivoliniku esindusõigust eeldatakse, et ole enam vaja esitada volikirja.

Eelnõu § 3 p-ga 14 tunnistatakse kehtetuks määruse § 10 lg 3. Lõige ei ole enam vajalik, kuna volikirja esitamist juhul, kui ühise esindaja kaudu esitatakse avaldus muu toimingu tegemiseks kui registreerimistaotluse esitamine, reguleeritakse praeguse eelnõuga määruse § 10 lg 1 teise lausega.

Eelnõu § 3 p-ga 15 asendatakse määruse § 10 lg-s 4 sõnad „tuleb Patendiametile teatada“ sõnadega „asendab volikirja esitamist see, kui Patendiametile teatatakse“. Muudatusega täpsustatakse sätte sõnastust.

Eelnõu § 3 p-ga 16 tunnistatakse kehtetuks määruse §-d 11 ja 12 ja § 13 lg 1 p 3. Määruses nähakse ette eraldi peatükk 6¹, mis reguleerib riigilõivu tasumise ja selle kontrollimise korda. Seni §-des 11 ja 12 sätestatu viiakse asjakohases ulatuses üle uutesse §-desse 82²–82⁴, arvestades seejuures riigilõivu tasumise korras toimunud muudatusi seoses elektroonilise menetluse ja NAP-süsteemi kasutuselevõtmisega. Määruse § 13 lg 1 p 3 kehtetuks tunnistamise põhjus on see, et registreerimistaotluses ei pea enam sisalduma riigilõivu tasumist tõendav dokument, kuna riigilõivu tasumine on võimalik ka unikaalse viitenumbri alusel ning sel juhul saab Patendiamet ise riigilõivu tasumist kontrollida.

Eelnõu § 3 p-ga 17 muudetakse määruse § 13 lg 1 p 4. Muudetud sõnastuse kohaselt peab registreerimistaotluses sisalduma mh volikiri, kui taotlejal on ühine esindaja ja taotlele ei ole alla kirjutanud kõik taotlejad. Punkti sõnastust on piiratud ühise esindajaga, kuna patendivoliniku puhul kehtib esindusõiguse eeldus.

Eelnõu § 3 p-ga 18 muudetakse määruse § 14 lg 1 p 4. Sättes nähakse ette, et kui taotleja soovib saada Patendiametilt teateid e-posti teel, peab tööstusdisainilahenduse registreerimise avalduses sisalduma ka tema e-posti aadress. E-menetluse paketiiga kehtestatavas TDKS § 25¹ lg-s 4 nähakse ette eeldus, et kui isik on taotluses märkinud e-posti aadressi, eeldatakse nõusolekut edastada talle tööstusdisainilahendusala seotud teated elektrooniliselt, kui isik ei ole Patendiametile kirjalikult teatanud teisiti.

Eelnõu § 3 p-ga 19 tunnistatakse kehtetuks määruse § 14 lg-d 2 ja 3 ning § 15 lg 4. Tööstusdisainilahenduse registreerimise avalduse plangi lisamine määrusele ei ole vajalik, kuna enamik registreerimistaotlusi esitatakse Patendiametile elektrooniliselt kodulehe kaudu. Nendel juhtudel, kui avaldus esitatakse muul viisil, saab taotleja lähtuda määruse § 14 lg-s 1 loetletud andmetest, mis peavad avalduses sisalduma. Lõige 3 ei ole vajalik ega sobi kokku avalduste elektroonilise esitamisega. Määruse § 15 lg 4 kohaselt tööstusdisainilahenduse nimetus esitatakse ainsuses, välja arvatud juhud, kui kasutataval terminil ainsus puudub. Säte on ebavajalik ja ülemäära reguleeriv.

Eelnõu § 3 p-ga 20 asendatakse § 17 lg-s 4 sõnad „Ülemaailmse Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni“ sõnadega „Maailma Intellektuaalomandi Organisatsiooni“. Tegemist on täpsustusega, mille eesmärk on viidata nimetatud organisatsioonile korrektse nimega.

Eelnõu § 3 p-ga 21 muudetakse määruse § 17 lg-t 5. Sättest kaotatakse nõue, et liitriigi elu- või asukoha puhul tuleb osariigile lisaks märgitud linn või muu asula alla kriipsutada või muul viisil ära märkida. See nõue ei ole praktikas vajalik.

Eelnõu § 3 p-ga 22 muudetakse määruse § 18 lg-t 1, mis reguleerib taotleja muid kontaktandmeid peale nende, mille esitamise kohustus tuleneb §-st 17. Muudetava lõike kohaselt on taotleja andmetele soovitatav lisada telefoninumber, füüsilisest isikust taotleja korral isikukood ja juriidilisest isikust taotleja korral registrikood. Nende andmete esitamine ei ole kohustuslik, ent siiski soovituslik. Telefoninumbri märkimine võimaldab Patendiametil taotlejaga vajaduse korral kiiresti ühendust saada. Füüsilise isiku isikukoodi ja juriidilise isiku registrikoodi esitamine on aga vajalik elektroonilise menetluse tõhusaks läbiviimiseks, mh eri registrites olevate andmete koondamiseks.

Eelnõu § 3 p-ga 23 tunnistatakse kehtetuks määruse § 21 lg 3. Reeglid selle kohta, millisele esindajale Patendiamet edastab tööstusdisainilahenduslase toiminguga seonduvad teated, kehtestatakse e-menetluse paketiiga TDKS §-s 25¹.

Eelnõu § 3 p-ga 24 muudetakse määruse § 23, mis reguleerib tööstusdisainilahenduse menetluse peatamise nõude esitamist. Muudetud sõnastuse kohaselt esitab taotleja registreerimistaotluse menetluse peatamiseks kirjaliku avalduse, milles märgib, kui pikaks perioodiks ta soovib menetluse peatada. Sellega viiakse säte vastavusse e-menetluse paketiiga TDKS § 32 lg-s 1 tehtavate muudatustega. Erinevalt senisest regulatsioonist ei ole menetluse peatamise nõude esitamine enam ajaliselt piiratud vähemalt ühe kuuga enne registreeringu andmete kande teate avaldamist. Selle põhjuseks on asjaolu, et taotlejal ei ole võimalik täpselt teada, millal registreeringu andmete kande teade avaldatakse.

Eelnõu § 3 p-ga 25 tunnistatakse kehtetuks määruse § 25 lg-d 4 ja 5 ning § 26 lg 2. Määruse § 25 lg-d 4 ja 5 reguleerivad tööstusdisainilahenduse vaadete kujutamist reproduktsioonil. Nendes lõigetes kehtestatud nõuded on ülemäära reguleerivad ja seega ebavajalikud. Määruse § 26 lg 2 sätestab reproduktsiooni vormistamise nõude, mille kohaselt reproduktsioon kleebitakse või trükitakse püstformaadis lehele sellises asendis, milles taotleja soovib selle avaldamist. Ka see nõue on ülemäära detailne ja ebavajalik, kusjuures see ei sobi kokku registreerimistaotluste elektroonilise esitamisega.

Eelnõu § 3 p-ga 26 muudetakse määruse § 26 lg-t 5. Sättes laiendatakse viise, kuidas taotlejal on võimalik tähistada reproduktsioonil need tööstusdisainilahenduse osad, millele kaitset ei taotleta. Lisaks esitamisele punktiir- või katkendjoonega võib need osad edaspidi esitada ka hägustatult või värvivarjutusega.

Eelnõu § 3 p-dega 27 ja 28 muudetakse määruse § 28 ja tunnistatakse kehtetuks § 29 lg 3. Määruse § 28 sätestab nõuded prioriteedinõuet tõendavale dokumendile. Eelnõuga asendatakse § 28 lg-tes 2 ja 3 viited „originaaldokumendile“ viidetega „dokumendile“ ning tunnistatakse kehtetuks lg 4. Muudatused on tingitud Patendiametile originaaldokumentide esitamise nõude kaotamisest määruse §-s 1. § 29 lg 3 näeb ette, et tööstusdisainilahenduse kirjeldus ei tohi sisaldada teavet toote tehniliste omaduste või kasutusotstarbe kohta või muud informatsiooni, mis ei ole nähtav reproduktsioonilt. Säte on ebavajalik ja ülemäära reguleeriv, nende andmete esitamise keelamine kirjelduses ei ole põhjendatud.

Eelnõu § 3 p-ga 29 muudetakse määruse § 30 lg-t 1, § 31 lg-t 1, § 32 lg-t 1 ja § 37 lg-t 1 tulenevalt muudatustest riigilõivu tasumise korras. Viide kohustusele esitada koos registreeringu kehtivuse pikendamise avaldusega ka riigilõivu tasumist tõendav dokument asendatakse viitega kohustusele tasuda riigilõivu.

Eelnõu § 3 p-ga 30 muudetakse määruse § 35 lg-t 1. Säte viiakse kooskõlla e-menetluse paketiga TDKS § 76 lg-s 2 tehtava muudatusega ning Patendiametile originaaldokumentide esitamise nõude kaotamisega. Litsentsi kohta registrisse kande tegemiseks ei ole enam vaja esitada litsentsilepingu kinnitatud ära kirja või väljavõtet, vaid piisab sellest, kui esitada litsentsilepingu väljavõte, mis sisaldab kande tegemiseks vajalikke andmeid ja vastab kõnesoleva määruse §-s 1 sätestatud vorminõuetele. Väljavõtet ei pea esitama, kui litsentsi kohta registrisse kande tegemise avaldusele on alla kirjutanud nii litsentsiandja kui ka litsentsisaaaja ning avaldus sisaldab kande tegemiseks vajalikke andmeid.

Eelnõu § 3 p-dega 31–37 muudetakse määruse §-e 43–45, mis reguleerivad registritoimiku ja kirje andmetega tutvumist. Sarnaselt praegusega toimub tutvumine ka edaspidi Patendiametis kohapeal, kuna praegu ei ole Patendiametil sellist tarkvaralahendust, mis võimaldaks isikutel tutvuda registritoimiku dokumentidega ja kirje andmetega interneti kaudu. Määruses tehtavad muudatused võtavad arvesse asjaolu, et registritoimik ei pruugi olla paberkandjal, vaid võib olla digitaalne. Määruse § 44 lg-s 3 täpsustatakse seetõttu, et digitaalse registritoimikuga tutvumiseks teeb Patendiameti pädev ametnik registritoimiku tutvujale arvutis kättesaadavaks. Ka sel juhul kehtib § 44 lg-s 4 sätestatud tingimus, et korraga võib ühel isikul võimaldada tutvuda ühe registritoimikuga. Täpsustatakse registritoimikuga tutvumise aega, nähes ette, et see toimub viie tööpäeva jooksul avalduse Patendiametisse saabumise kuupäevast arvates või riigilõivu tasumise kuupäevast arvates, kui riigilõiv tasutakse avalduse saabumisest hiljem. Määruse § 43 lg 2 tunnistatakse kehtetuks, kuna seoses riigilõivu tasumise uue korraga ei ole enam vaja lisada registritoimikuga tutvumise avaldusele riigilõivu tasumist tõendavat dokumenti.

Eelnõu § 3 p-dega 38–42 muudetakse määruse §-e 46 ja 47, mis reguleerivad registrist kirjaliku teabe väljastamist. Muudatustega nähakse ette võimalus väljastada registrist kirjalikku teavet ka elektrooniliselt, mitte üksnes paberkandjal. Ka sellisel juhul väljastatakse kirjalikku teavet kinnitatud teabena (§ 47 lg 1). Määruse § 82 lg 4 kohaselt väljastab Patendiamet teabe vastavalt teabe soovija eelistusele kas paberkandjal kohapeal või posti teel või elektrooniliselt e-posti teel. Kui väljastamise vormi ja viisi ei ole avalduses märgitud, väljastatakse teave avaldusega samas vormis ja viisil. Täpsustatakse ka teabe väljastamise aega, nähes ette, et teave väljastatakse viie tööpäeva jooksul avalduse Patendiametisse saabumise kuupäevast või riigilõivu tasumise kuupäevast arvates, kui riigilõiv tasutakse avalduse saabumisest hiljem. Samuti laiendatakse § 46 lg-s 3 sätestatud loetelu andmetest, mis võivad olla päringu objektiks, asendades viite registri andmetele, mille kohta andmebaasi tarkvara võimaldab päringut esitada, viitega registriandmetele. Tunnistatakse kehtetuks määruse § 47 lg 2, kuna sõltuvalt päringuobjektist võib Patendiamet väljastada kirjalikku teavet ka muus vormis kui registreerimistaotluse või registreeringu numbrite loeteluna.

Eelnõu § 3 p-dega 43–45 muudetakse määruse §-e 48 ja 49, mis reguleerivad registritoimiku dokumendi ära kirja või kirje väljatrüki väljastamist. Muudatustega nähakse ette võimalus väljastada registritoimiku dokumendi ära kiri või kirje väljatrükk ka elektrooniliselt, mitte üksnes paberkandjal. Ka sellisel juhul väljastatakse ära kiri või väljatrükk kinnitatud dokumendina (§ 49 lg 1). Määruse § 49 lg 3 kohaselt väljastab Patendiamet registritoimiku dokumendi ära kirja või kirje väljatrüki vastavalt teabe soovija eelistusele kas paberkandjal kohapeal või posti teel või elektrooniliselt e-posti teel. Kui väljastamise vormi ja viisi ei ole avalduses märgitud, väljastatakse registritoimiku dokumendi ära kiri või kirje väljatrükk avaldusega samas vormis ja samal viisil. Täpsustatakse ka ära kirja või väljatrüki väljastamise aega, nähes ette, et see väljastatakse viie tööpäeva jooksul avalduse Patendiametisse saabumise kuupäevast või riigilõivu tasumise kuupäevast arvates, kui riigilõiv tasutakse avalduse

saabumisest hiljem. Nõutava riigilõivu suurus sõltub RLS § 113 lg-te 3 ja 3¹ järgi sellest, kas registritoimiku dokumendi ära kiri või kirje väljatrukk väljastatakse paber kandjal või elektrooniliselt.

Eelnõu § 3 p-dega 46–59 muudetakse määruse 4. peatükki, mis reguleerib tööstusdisainilahenduse tunnistuse vorminõudeid ja väljaandmist. Muudatuste eesmärk on võimaldada Patendiametil väljastada tööstusdisainilahenduse tunnistusi elektrooniliselt. Selleks tehakse tunnistuse senistes vormistamise ja väljaandmise nõuetes vajalikud muudatused. Tunnistuse „kaante“ asemel, mis on omane paber kandjal väljastatavale tunnistusele, kasutatakse edaspidi terminit „titelleht“. Tunnistuse vorminõuete kehtestamise asemel aga nähakse ette nõuded selle andmekoosseisule.

Määruse §-s 73 täpsustatakse tunnistuse titellehe andmeid ja rekvisiite selliselt, et tunnistus oleks võimalik anda välja elektroonilise dokumendina digitaalse allkirjaga. Nt nähakse ette, et tunnistuse väljaandnud asutuse juhi allkirja asemel peab sellel olema tema allkirjakujutis ning tunnistuse väljaandnud asutuse pitsati jäljend lisatakse vaid siis, kui tunnistusest antakse välja paber kandjal ära kiri. Tunnistuse titellehe andmetest jäetakse välja seni kaane esiküljele kantud Patendiameti reljefpitsandi jäljend (määruse § 73 p 9), kuna elektroonilisele tunnistusele ei ole võimalik kanda reljefset pitsatijälge. Edaspidi kantakse Patendiameti pitsati jäljend üksnes tunnistuse paber kandjal ära kirjale, tehes sellele Patendiameti väikese riigivapi kujutisega pitsati jäljendi (määruse § 73 p 9). Kahe pitsati jäljendi kandmine tunnistuse paber kandjal ära kirjale ei ole põhjendatud, mistõttu Patendiameti reljefpitsandi jäljendi kandmist ei nähta edaspidi ette ka tunnistuse paber kandjal ära kirja puhul.

Määruse §-s 74 lg 1 p-s 10 täpsustatakse tunnistuse andmelehele kantavaid andmeid tööstusdisainilahenduse omaniku esindaja kohta.

Määruse §-d 75–77, mis reguleerivad tunnistuse kaante ja andmelehe vorminõudeid, tunnistuse köitmist ja kinnitamist, tunnistatakse kehtetuks. Nendes paragrahvides sätestatud nõuded on omased paber kandjal väljastatavale tunnistusele ning ei sobi seetõttu. Elektroonilise tunnistuse puhul ei ole asjakohane näha ette vorminõudeid, vaid olulised on nõuded tunnistuse andmekoosseisule. Nõuded tunnistuse allkirjastamisele, mis on praegu kehtestatud §-s 77, nähakse kõnesoleva eelnõuga ette määruse §-s 78.

Määruse §-s 78 muudetakse tunnistuse väljaandmise korda. Lõikes 1 nähakse ette, et tunnistus antakse välja PDF-vormingus ja saadetakse digitaalselt allkirjastatuna tööstusdisainilahenduse omaniku või tema esindaja e-posti aadressil. Kui tööstusdisainilahenduse omanik taotleb tunnistusest ära kirja paber kandjal väljastamist vastavalt TDKS § 55² lg-le 1¹, kantakse selle paremasse ülaossa sõna „KOOPIA“ ja see antakse omakäeliselt allkirjastatuna kaubamärgiomanikule või tema esindajale üle Patendiametis kohapeal või saadetakse tähitud postiga. Tunnistuse ja tunnistuse ära kirja paber kandjal allkirjastab Patendiameti juht või tema volitatud isik.

Määruse §-des 79 ja 80 muudetakse tunnistuse duplikaadi vormistamist ja väljaandmist. Määruse §-st 79 jäetakse välja senine lõige 1, kuna see on ebavajalik ega seondu otseselt duplikaadi vormistamise ja väljaandmisega. Määruse § 79 lg-s 2 kaotatakse nõue, et sõna „DUPLIKAAT“ kantakse duplikaadi paremasse ülaossa templiga, kuna elektroonilisele duplikaadile ei ole võimalik templit kanda. §-s 80 nähakse ette, et tunnistuse duplikaat antakse välja vastavalt määruse § 78 lg-s 1 sätestatule, s.o samal viisil nagu tunnistus.

Eelnõu § 3 p-ga 60 muudetakse määruse § 81 teksti, mis reguleerib tööstusdisainilahenduse rahvusvahelise registreerimise taotluse esitamist Patendiameti kaudu. Lõikes 1 täiendatakse taotluse Patendiametile esitamise viise, lisades e-posti teel esitamise. Sättest jäetakse välja võimalus panna taotlus ka Patendiametis aasta kõikidel päevadel ööpäev läbi avatud tööstusomandi objektide õiguskaitsese registreerimise taotluste postkasti, kuna seda võimalust praktikas ei kasutata. Lõikes 2 asendatakse viide kohustusele lisada taotlusele riigilõivu tasumist tõendav dokument viitega tasuda riivilõiv taotluse edastamise eest WIPO Rahvusvahelisele Büroole.

Eelnõu § 3 p-ga 61 muudetakse määruse § 82 teksti, mis reguleerib Ühenduse disainilahenduse taotluse esitamist Patendiameti kaudu. Sätte lg-s 1 täiendatakse taotluse Patendiametile esitamise viise, lisades e-posti teel esitamise. Sättest jäetakse välja võimalus panna taotlus ka Patendiametis aasta kõikidel päevadel ööpäev läbi avatud tööstusomandi objektide õiguskaitsese registreerimise taotluste postkasti, kuna seda võimalust praktikas ei kasutata. Lõikes 2 asendatakse viide kohustusele lisada taotlusele riigilõivu tasumist tõendav dokument viitega tasuda riigilõiv taotluse edastamise eest.

Eelnõu § 3 p-ga 62 täiendatakse määrust peatükiga 6¹, mis reguleerib riigilõivu tasumist ja selle kontrollimist. Peatükk koosneb neljast paragrahvist, §-d 82¹–82⁴, mis täpsustavad RLS-is ja TDKS-is sätestatud.

§ 82¹ reguleerib unikaalse viitenumbri teatamist, mille alusel taotleja või avalduse esitaja saab riigilõivu tasuda. Lõike 1 kohaselt teatab Patendiamet taotlejale või avalduse esitajale unikaalse viitenumbri pärast registreerimistaotluse menetluse võtmist või avalduse esitamist. Lõige 2 täpsustab, et unikaalset viitenumbrit ei teatata, kui isik on riigilõivu juba tasunud.

§ 82² täpsustab riigilõivu tasumist. Selle lõike 1 järgi tasutakse riigilõiv Rahandusministeeriumi kontole. Lõike 2 kohaselt tuleb juhul, kui riigilõiv tasutakse unikaalse viitenumbriga, märkida riigilõivu tasumisel maksedokumendile unikaalne viitenumber, mis on seotud selle toiminguga, mille eest riigilõiv tasutakse. Lõige 3 näeb ette, et riigilõiv loetakse tasutuks, kui see on unikaalse viitenumbri alusel laekunud ettenähtud kontole või kui Patendiametile on esitatud § 82³ lg-s 1 nimetatud andmed riigilõivu tasumise kohta. Seega on taotlejal või avalduse esitajal kaks võimalust riigilõivu tasumiseks. Esiteks võib ta tasuda riigilõivu unikaalse viitenumbriga, sel juhul ta ei pea esitama Patendiametile andmeid riigilõivu tasumise kohta, kuna Patendiamet saab riigilõivu tasumist kontrollida elektroonilise süsteemi kaudu. Teiseks võib taotleja või avalduse esitaja tasuda riigilõivu ilma unikaalse viitenumbriga, nt tasudes selle enne viitenumbri väljastamist. Sel juhul ta peab esitama Patendiametile andmed riigilõivu tasumise kohta, kuna nende esitamisel loetakse riigilõiv tasutuks.

§ 82³ täpsustab riigilõivu tasumise kohta andmete esitamist. Lõikes 1 on loetletud andmed, mis isik peab Patendiametile riigilõivu tasumise tähtpäevaks esitama, kui ta tasub riigilõivu ilma unikaalse viitenumbriga. Tegemist on andmetega, mis võimaldavad Patendiametil kontrollida riigilõivu laekumist. Lõige 2 näeb ette, et andmed riigilõivu tasumise kohta tuleb esitada iga taotluse või registreeringu kohta eraldi. Kui riigilõiv tasutakse korraga mitme taotluse või registreeringuga seotud toimingute tegemise eest, esitatakse loetelu tasutud summa taotluste või toimingute vahel jaotumise kohta.

§ 82⁴ reguleerib riigilõivu tasumise kontrollimist. Paragrahvi esimene lõige näeb ette, et kui andmed riigilõivu tasumise kohta on tähtpäevaks esitatud, kuid riigilõiv ei ole nõutavas summas Rahandusministeeriumi kontole laekunud, võib Patendiamet riigilõivu tasumise kontrollimise

eesmärgil nõuda andmed esitanud isikult pangaasutuse kinnitatud riigilõivu tasumist tõendava dokumendi esitamist. Lõige 2 näeb ette, et riigilõiv loetakse tähtaegselt tasutuks ka siis, kui see on unikaalse viitenumbri alusel laekunud ettenähtud kontole kolme pangapäeva jooksul Patendiameti poolt unikaalse viitenumbri väljastamisest arvates. See võimaldab vältida ebasoovitavat olukorda, kus riigilõivu tasumine hilineb nt põhjusel, et Patendiamet väljastas unikaalse viitenumbri kõigest mõni päev enne tähtpäeva, mil riigilõiv peab olema tasutud, ning ehkki isik teeb riigilõivu tasumiseks pangaülekande enne selle tähtpäeva saabumist, laekub riigilõiv hilinemisega nt pankadevaheliste maksete hilinemise, puhkepäeva või riigipüha tõttu.

Eelnõu § 3 p-ga 63 tunnistatakse kehtetuks määruse lisad 1 ja 2, mis sisaldavad tööstusdisainilahenduse registreerimise avalduse ja tööstusdisainilahenduse tunnistuse vormi. Avalduse vormi lisamine kõnesolevale määrusele ei ole vajalik, kuna TDKS-is ja kõnesolevas määruses on täpsustatud andmed, mis peavad avalduses sisalduma. Lisaks esitatakse enamik avaldusi Patendiametile veebilehe kaudu ning sel juhul sisestatakse vajalikud andmed lahtritesse ilma määruse lisad 1 esitatud vormi kasutamata. Tööstusdisainilahenduse tunnistuse vormi kehtestamine ei ole praktikas vajalik, sest määrusega on kehtestatud nõuded tunnistuse tiitellehel ja andmelehtedel esitatud andmetele. Elektroonilise tunnistuse puhul ongi asjakohane reguleerida pigem andmekoosseise kui tunnistuse vormi.

§ 4. Tööstusomandi apellatsioonikomisjoni põhimääruse muutmise

Eelnõu § 4 p-ga 1 asendatakse määruses läbivalt sõna „vaidlustusavaldus“ sõnaga „avaldus“. Selle põhjuseks on asjaolu, et direktiivi ülevõtmise paketiga laiendatakse apellatsioonikomisjoni pädevust ka muude avalduste lahendamisele peale vaidlustusavalduste.

Eelnõu § 4 p-ga 2 tunnistatakse kehtetuks määruse §-d 1–6. Selle põhjuseks on asjaolu, et nimetatud paragrahvid valdavalt kordavad TÕAS-is sätestatud ning ei ole seega vajalikud (määruse §-le 1 vastab TÕAS § 38, määruse §-le 2 vastab TÕAS § 39, määruse §-le 3 vastab senine TÕAS § 40, määruse §-le 4 vastab TÕAS § 41, määruse §-le 5 vastab TÕAS § 42). Üksnes määruse § 6, mis näeb ette, et apellatsioonikomisjonil on oma nimega pitsat, erineb seaduses sätestatust. See säte on aga ebavajalik, kuna praktikas apellatsioonikomisjon pitsatit ei vaja ega kasuta.

Eelnõu § 4 p-ga 3 täiendatakse määrust §-ga 6¹, mis sätestab dokumentide esitamise üldnõuded. Kehtestatavate nõuete eesmärk on võimaldada apellatsioonikomisjonil kasutada elektroonilist menetlust, kusjuures need on sarnased kaubamärgimääruses ja tööstusdisainilahenduse määruses kehtestatavate nõuetega Patendiametile esitatavatele dokumentidele.

Lisatavas lõikes 1 nähakse üldise reeglina ette, et kui seaduses või kõnesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, esitatakse apellatsioonikomisjonile dokument kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Lõige 2 näeb aga ette üldise erandi, mille kohaselt kaebus või avaldus esitatakse kirjalikus vormis. See tähendab, et kui kaebus või avaldus esitatakse elektrooniliselt, tuleb see digitaalselt allkirjastada. Kui aga isik esitab avalduse vormis, mis ei ole kirjalik (lisaks elektroonilisele esitamisele ka nt faksi teel), siis loetakse see lõike 4 järgi vorminõuet järgides esitatuks, kui samasisuline kirjalik dokument saabub apellatsioonikomisjonile kolme tööpäeva jooksul esialgsest esitamisest arvates.

Lõikes 3 sätestatakse dokumentide Patendiametile esitamise eri võimalused. Sätte kohaselt võib esitada Patendiametile dokumendid kohapeal, elektrooniliselt, posti või faksi teel, kui seaduses

või kõnesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti. Elektrooniline esitamine hõlmab esitamist nii dokumentide esitamise portaali kaudu kui ka e-posti teel.

Lõige 4 näeb ette, et põhjendatud kahtluse korral on apellatsioonikomisjonil õigus nõuda originaaldokumendi või selle notariaalselt või Patendiameti poolt kinnitatud ära kirja esitamist.

Lõige 5 näeb ette, et kui dokument esitatakse seaduses või määruses ettenähtud vorminõuet järgimata, loetakse see vorminõuet järgides esitatuks, kui samasisuline vorminõuet järgiv dokument saabub Patendiametisse kolme tööpäeva jooksul esialgsest esitamisest arvates. See nt kui isik esitab avalduse vormis, mis ei ole kirjalik (lisaks elektroonilisele esitamisele ka nt faksi teel), siis loetakse see lõike 5 järgi vorminõuet järgides esitatuks, kui samasisuline kirjalik dokument saabub Patendiametisse kolme tööpäeva jooksul esialgsest esitamisest arvates.

Lõige 6 näeb ette, et dokumendile või dokumentide kogumile tehakse apellatsioonikomisjoni saabumisel pealdis, milles sisaldub selle saabumise kuupäev ja kaebuse või avalduse järjekorranumber. See on asjakohane eelkõige paber kandjal esitatud dokumentide puhul. Seni oli sarnane nõue nähtud ette määruse § 9 lg-s 1.

Eelnõu § 4 p-ga 4 muudetakse määruse § 7 teksti, mis reguleerib kaebuse või avalduse esitamist. Sätte esimeses lõikes nähakse ette, et kaebus või avaldus koos sellele lisatud dokumentidega adresseeritakse apellatsioonikomisjonile ja esitatakse kohapeal, elektrooniliselt, e-posti või faksi teel. Lõike 3 kohaselt tuleb paber kandjal esitatud kaebus või avaldus ja selle lisad esitada apellatsioonikomisjonile kahes eksemplaris ning lisaks tuleb esitada nendest koopiad vastavalt menetlusosaliste arvule. Lõige 2 täpsustab, et kaebuse või avalduse saabumise päevaks loetakse selle tegelik apellatsioonikomisjonile saabumise päev.

Eelnõu § 4 p-ga 5 tunnistatakse kehtetuks määruse §-d 8–14. Selle põhjuseks on asjaolu, et nimetatud paragrahvid peaaegu täielikult kordavad TÕAS senistes §-des 44–50 sätestatud ning ei ole seega vajalikud.

Eelnõu § 4 p-ga 6 muudetakse määruse § 15 teksti, mis reguleerib menetlusosaliste kirjalikke seisukohti. Säte täpsustab TÕAS § 51. Selle esimeses lõikes nähakse ette üldine reegel, et menetlusosalise kirjalikud seisukohad adresseeritakse apellatsioonikomisjonile ja esitatakse kirjalikult. Kui kirjalikud seisukohad esitatakse apellatsioonikomisjonile paber kandjal, tuleb need lg 2 kohaselt esitada kahes eksemplaris ning lisaks esitada nendest koopiad vastavalt menetlusosaliste arvule.

Eelnõu § 4 p-ga 7 muudetakse määruse § 16 teksti, mis reguleerib apellatsioonikomisjoni nõudel lisadokumentide esitamist vastavalt TÕAS §-le 52. Lisadokumentide vorminõudele kohalduvad määruse §-s 61 sätestatud üldised reeglid. Kõnealuse paragrahv näeb aga ette, et paber kandjal esitatud lisadokumendid tuleb esitada apellatsioonikomisjonile kahes eksemplaris ning lisaks tuleb esitada nendest koopiad vastavalt menetlusosaliste arvule.

Eelnõu § 4 p-ga 8 tunnistatakse kehtetuks määruse §-d 17–28. Selle põhjuseks on asjaolu, et nimetatud paragrahvid peaaegu täielikult kordavad TÕAS senistes §-des 53–64 sätestatud ning ei ole seega vajalikud.

§ 5. Määruse jõustumine

Eelnõu § 5 sätestab kõnesoleva eelnõu määrusena jõustumise aja. Eelnõu eri punktide jõustumise aeg on valitud lähtuvalt sellest, kas konkreetne punkt rakendab e-menetluse paketiga või direktiivi ülevõtmise paketiga seaduses tehtavat muudatust.

Eelnõu § 1 punktid 1–16, 19, 23–31, 41, 43–55, 60, 61, 63, 68–81, 87–92, 94–104, 106–110, 112–115, 118–120, 122–129 ja 132 ning § 3 jõustuvad 2019. aasta 29. märtsil. Selle põhjuseks on asjaolu, et need punktid rakendavad kaubamärgiseaduse, tööstusdisaini kaitse seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega tehtavaid muudatusi. Nimetatud seadus avaldatakse Riigi Teatajas 19. märtsil 2019 ja see jõustub üldises korras 29. märtsil 2019.

Määruse § 1 punktid 17, 18, 20–22, 32–40, 42, 56–59, 62, 64–67, 82–86, 93, 105, 111, 116, 117, 121, 130 ja 131, § 2 ning § 4 jõustuvad 2019. aasta 1. aprillil. Selle põhjuseks on asjaolu, et need punktid rakendavad kaubamärgiseaduse, tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega tehtavaid muudatusi ning nimetatud seadus jõustub suuremas osas 1. aprillil 2019. Ehkki seaduse üksikud punktid jõustuvad hiljem (2019. aasta 9. septembril), ei kaasne kõnesoleva eelnõuga muudatusi, mis oleksid seotud nende rakendamise ga.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Eelnõuga rakendatakse seadus, mille ga viiakse Eesti õigus vastavusse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2015. a direktiiviga (EL) 2015/2436 kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (uuesti sõnastatud).

4. Määruse mõjud

Määrus aitab saavutada mõjusid, mis kaasnevad nende seadustega, mida määrusega rakendatakse.

4.1. E-menetluse paketiga kaasnevad mõjud

E-menetluse paketiga kaasnevad mõjud riigiasutuste korraldusele (Harju Maakohtule, Patendiametile ja Tarbijakaitseametile) ja majanduslikud mõjud (Patendiametile taotluste esitajatele, patendivolinikele ja vandeadvokaatidele).

Kõnesoleva määrusega rakendatakse järgmiseid e-menetluse paketiga tehtavaid muudatusi:

1. Patendiametil võimaldatakse minna üle kaubamärkide ja tööstusdisainilahenduste registreerimise taotluste ning muude avalduste elektroonilisele vastuvõtmisele ja menetlemisele.
2. Taotleja jaoks lihtsustatakse riigilõivu tasumise protsessi, edaspidi laekuvad andmed riigilõivu tasumise kohta Patendiametile automaatselt.
3. Täpsustatakse ühise esindaja esindusõiguse ulatust, lihtsustatakse patendivoliniku esindusõiguse tõendamist, kehtestatakse edasivolitamine ja täpsustatakse Patendiameti teadete edastamist.
4. Kaubamärgiseadus viiakse kooskõlla EL-i kaubamärgi määrusega, muudatused puudutavad termineid ja nimesid, EL-i kaubamärgi taotluste esitamist, täpsustusi ja muudatusi sätete sõnastuses ja numeratsioonis.

Järgnevalt vaadeldakse üksikasjalikumalt esimese kolme muudatuse mõjusid, neljas muudatus on tehniline ja mõjusid sellega ei kaasne.

Muudatus I: Patendiamet võtab kasutusele kaubamärkide ja tööstusdisainilahenduste registreerimise taotluste ja muude avalduste elektroonilise vastuvõtmise ja menetlemise süsteemi.

Eelnõuga viiakse kaubamärgi ja tööstusdisainilahenduste regulatsioon kooskõlla menetluse nõuete ja eripäradega:

- Kaotatakse viited dokumentide esitamisele ja väljastamisele paber kandjal.
- Nähakse taotluste ja avalduste esitamise viisina ning Patendiametist dokumentide ja teabe väljastamise viisina ette ka elektrooniline edastusviis, sh e-post.
- Tunnistatakse kehtetuks need seaduse sätted, mis reguleerivad Patendiametile esitatavate dokumentide vorminõudeid, olles seejuures selgelt mõeldud vaid paberdokumentide jaoks.
- Kaotatakse originaaldokumentide esitamise nõue. Selle asemel võimaldatakse isikul esitada dokumendist kas originaal või selle kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koopia (võimaldades seega ka skaneeritud dokumentide elektroonilist esitamist). Patendiametil säilib kahtluse korral siiski õigus nõuda originaali esitamist.

Kaasnev mõju Ia: mõju riigiasutuste korraldusele

Sihtrühm: Patendiameti ametnikud ja töötajad (seisuga 15.06.2018 kokku 56 ametnikku ja töötajat)

Taotluste arv 2017. aastal:

- patenditaotlused – 41
- kasuliku mudeli registreerimise taotlused – 55
- kauba- ja teenindusmärgi registreerimise taotlused – 1272
- tööstusdisainilahenduse registreerimise taotlused – 46

Muudatus toob kaasa Patendiameti töö sisulise ümberkorraldamise, seetõttu muutuvad tõhusamaks kaubamärgi ja tööstusdisainilahenduse õiguskaitse andmise menetlused.

Seoses menetlustarkvara BO kasutuselevõtuga on Patendiamet varem menetlustarkvaralt CS üleminekul (perioodil 01.04.2016–30.06.2016) pidanud kasutama kaht menetlustarkvara paralleelselt, mis on suurendanud oluliselt ametnike ja töötajate töökoormust.

Taotluste ja avalduste menetlemine muutub kiiremaks ja täpsemaks, kuna tööprotsessid on lihtsamad, tõhusamad ja elektroonilised. Elektrooniline menetlustarkvara võimaldab ühildamist/liidestamist ka teiste riigi registritega (nt äriregister). Seega saab Patendiamet mitmeid andmeid automaatselt või päringu alusel otse nendest registritest (nt taotleja registrikood, esindusõigusega isikud; NAP-süsteemi kaudu ka riigilõivu tasumise info), mistõttu taotleja peab esitama ise vähem andmeid või lisadokumente.

Pikaajalisem mõju ametnike ja töötajate jaoks on tööprotsesside lihtsamaks ja kiiremaks muutmine, sest muudatus võimaldab sihtrühmal efektiivsemalt kaubamärgi ja tööstusdisainilahenduse õiguskaitsealaseid toiminguid teha. Eelkõige kiireneb elektroonilise kirjavahetuse ja andmete automatiseerituse kasutuselevõttust tulenevalt infovahetus ning

eeltoodust lähtuvalt kiireneb ka ekspertiisi tegemine. Ühtlasi muutub kauba- ja teenindusmärkide ning tööstusdisainilahenduste elektroonilise registri rakendamisega kogu süsteemi haldamine terviklikuks.

Kaasnev mõju Ib: majanduslik mõju

Sihtrühm: Patendiameti teenuste kasutajad (patendivolinikud, seisuga 20.03.2018 kokku 64 volinikku, kellest 47 tegutsevad kaubamärgi ja tööstusdisainilahenduse valdkonnas, lisaks teised võimalikud taotlejad)

Teenuste kasutajatele kaasnev mõju seisneb eelkõige selles, et informatsiooni liikumine Patendiameti ja kasutaja vahel muutub ladusamaks – lisandub taotluste ja avalduste elektroonilise esitamise, sh e-posti kasutamise võimalus, ning kaotatakse originaaldokumentide esitamise nõue. Teadete saatmine e-posti teel toetab viivitusteta suhtlust. Taotleja jaoks muutub lihtsamaks kaubamärgi- ja tööstusdisainilahenduse taotluste täitmine ja esitamine. Sellega väheneb sihtrühma halduskoormus Patendiametile teabe edastamisel.

Muudatus II: taotleja jaoks lihtsustatakse riigilõivu tasumise protsessi, edaspidi laekuvad andmed riigilõivu tasumise kohta Patendiametile automaatselt.

Seoses elektroonilisele menetlusele üleminekuga muutub ka Patendiametile riigilõivu tasumise kord. Seni tuli isikul esitada koos taotluse või avaldusega ka andmed riigilõivu tasumise kohta (kaubamärgi puhul) või riigilõivu tasumist tõendav dokument (tööstusdisainilahenduse puhul). Alates 1. aprillist 2016 aga on Patendiameti BO-tarkvara liidestatud NAP-süsteemiga. Sellega seoses ei pea taotleja enam tasuma riigilõivu enne taotluse või avalduse esitamist, vaid taotluse/avalduse esitamise järel (ning pärast nõutavate dokumentide olemasolu kontrollimist) väljastab Patendiamet talle süsteemi vahendusel viitenumbri, mille alusel tal tuleb riigilõiv tasuda. Taotlust või avaldust menetletakse alles siis, kui lõiv on tähtaegselt tasutud. Selle uue süsteemi kõrval säilib alternatiivina ka vana viis, s.o taotleja saab tasuda riigilõivu ilma viitenumbrita ka enne taotluse/avalduse esitamist ning esitada Patendiametile andmed riigilõivu tasumise kohta, mille abil Patendiametil on võimalik kontrollida riigilõivu tasumist.

Kaasnev mõju IIa: mõju riigiasutuste korraldusele

Sihtrühm: Patendiameti ametnikud ja töötajad (seisuga 15.06.2018 kokku 56 ametnikku ja töötajat)

Ligipääs riigilõivu tasumist kinnitavatele elektroonilistele andmetele muudetakse Patendiameti töötajatele lihtsamaks, andmete kättesaadavus muudab tööprotsessi kiiremaks. See ga paraneb ameti töö üldine tõhusus.

Kaasnev mõju IIb: majanduslik mõju

Sihtrühm: Patendiameti teenuste kasutajad (patendivolinikud, seisuga 15.06.2018 kokku 64 volinikku, kellest 47 tegutsevad kaubamärgi ja tööstusdisainilahenduse valdkonnas lisaks teised võimalikud taotlejad)

Riigilõivu tasumine muutub taotleja jaoks mugavamaks – piisab, kui ta tasub riigilõivu talle antud viitenumbri alusel õigeaks ajaks Rahandusministeeriumi kontole; ta ei pea esitama selle kohta enam Patendiametile andmeid või riigilõivu tasumist tõendavat dokumenti. Samas säilib

alternatiivina ka võimalus tasuda riigilõiv senise korra alusel, mistõttu isikutele ei kaasne negatiivseid tagajärgi, vaid nende võimalusi riigilõivu tasumiseks pigem avardatakse. Muudatuse tulemusel väheneb sihtrühma halduskoormus riigilõivu tasumisel.

Muudatus III: täpsustatakse ühise esindaja esindusõiguse ulatust, lihtsustatakse patendivoliniku esindusõiguse tõendamist, kehtestatakse edasivolitamine ja täpsustatakse Patendiameti teadete edastamist

Lihtsustatakse asjaajamiskorda: 1) kaotatakse piirangud ühise esindaja esindusõiguse ulatusele, 2) nähakse ette patendivoliniku esindusõiguse eeldus toimingutes Patendiametis ja tööstusomandi apellatsioonikomisjonis, st patendivolinikult ei nõuta iga kord volikirja esitamist, 3) patendivolinikule antakse õigus anda esindusõigus edasi teisele sama äriühingu kaudu tegutsevale patendivolinikule ja 4) täpsustatakse, kellele ja kuidas peab Patendiamet teateid edastama ning millal loetakse teated adressaatide poolt kättesaaduks.

Kaasnev mõju IIIa: majanduslik mõju, mõju halduskoormusele

Sihtrühm: patendivolinikud, ettevõtjad (patendivolinike kliendid)

Muudatus lihtsustab nii patendivolinike, nende klientide kui kaudselt ka Patendiameti asjaajamiskorda. Seetõttu väheneb asjaajamisest tulenev halduskoormus.

4.2. Direktiivi ülevõtmise paketiga kaasnevad mõjud

Muudatustega kaasneb majanduslik mõju ning mõju riigiasutuste korraldusele. Kaasnevast mõjust on puudutatud järgmised sihtrühmad:

- Patendiamet
- Justiitsministeerium
- Kohtud
- Kaubamärgi ja garantiimärgi omajad ja taotlejad
- Tööstusomandi apellatsioonikomisjon
- Isikud, kes esitavad Patendiameti otsuste peale kaebusi ja vaidlustusavaldusi või kes vaidlustavad tööstusomandiõiguste kehtivust kohtus

Kaudselt ka:

- Ettevõtjad ja majanduskeskkond tervikuna

Muudatus I: kaubamärgi määratlusest kaotatakse graafilise kujutamise nõue

Kehtiva regulatsiooni kohaselt peab kaubamärgi kaitsmiseks olema tähiseid võimalik kujutada graafiliselt.

Muudatuse järel kaotatakse kaubamärgi graafilise esitatavuse nõue. See võimaldab liikmesriikide patendiametitel lihtsamini aktsepteerida ja registreerida uut liiki kaubamärke, nagu helid.

Sihtrühm Ia: kaubamärgi omanikud ja taotlejad, laiemalt kõik ettevõtjad

Seisuga 30.06.2018 on kokku registreeritud 26 066 kehtivat kaubamärki.

2017. aastal esitati 1 272 kaubamärgi registreerimise taotlust ja registrisse kanti 888 uut kaubamärki.

Kaasnev mõju: **majanduslik mõju** – mõju konkurentsile ja innovatsioonile, mõju infoühiskonna arengule, kaudselt ka mõju halduskoormusele.

Muudatusega võimaldatakse ettevõtjatel kaitsta kaubamärgiga ka mittetraditsioonilisi kaubamärke, nagu näiteks helid. Muudatus hoogustab innovatsiooni ja infoühiskonna arengut, kuna huvitatud ettevõtjatel tekib võimalus registreerida tähiseid, mida saab tehnoloogiliste vahenditega esitada ja registrisse kanda. Tekib võimalus kaitsta ja riskivabalt kasutada mitmesuguste tehnoloogiliste vahendite abil loodud kaubamärke.

Muudatuse teel muutub konkurentsikeskkond selgemaks, kaob võimalus, et ühe ettevõtja kasutusel oleva mittetraditsioonilise kaubamärgi võtab üle teine ettevõtja. Eriti oluline on see alustavate ja väiksemate ettevõtjate puhul, kes sellise riski realiseerumisel on kohtuvaidluste pidamises suurte ja paremini kapitaliseeritud ettevõtjatega võrreldes ebavõrdses rollis. Kaitstud kaubamärgi kaaperdamise tõenäosus on väiksem ning hilisem võimalus kohtusüsteemi kaudu oma õiguste kaitsmiseks on senisega võrreldes lihtsam.

Muudatus vähendab kaudselt ka halduskoormust – seda juhtudel, kui ettevõtja on olemasolevas süsteemis üritanud kaitsta mittetraditsioonilist kaubamärki, see protsess on keeruline ja aeganõudev ning võib sageli osutuda võimatuks. Ettevõtjad, kes soovivad registreerida mittetraditsioonilist kaubamärki, saavad tulevikus seda teha ja oluliselt väiksema halduskoormusega kui praegu.

Kaudselt parandab muudatus kogu ettevõtluskeskkonda, kuna paraneb õiguskindlus. Turvaline ja õiguskindel ettevõtluskeskkond soodustab ettevõtlusega tegelemist ning annab arenguvõimaluse olemasolevatele ettevõtjatele. Ilmselt lisandub uusi kaubamärke ja ettevõtjaid, kes on kaubamärgi registreerimisest huvitatud.

Sihtrühm Ib: Patendiamet

31.12.2017 seisuga on Patendiametis kokku 56 ametikohta.

Kaasnev mõju: **mõju riigiasutuste korraldusele** – mõju asutuste ülesannetele ja töökorraldusele, mõju avalike teenuste kättesaadavusele, mõju asutuste töötajate kvalifikatsioonile.

Patendiametil tekib ühekordne vajadus täiendada oma menetlustoiminguid. Sellega kaasneb ka kaudne vajadus töötajate kvalifikatsiooni laiendamiseks. Pikaajalist olulist mõju ja ümberstruktureerimise vajadust ametile ei kaasne, sest uudne praktika on võimalik lülitada olemasolevatesse menetlustoimingutesse. Ilmselt ei suurene ka töökoormus, pigem vastupidi: kuigi registreeritavate kaubamärkide koguarv võib tõusta, siis vaidluste arv ning registreerimise mõttes probleemsete kaubamärkide arv (ning mõne kaubamärgi registreerimiseks tehtav pingutus ja tööjõukulu) vähenevad.

Muudatuse tagajärjel muutub üks avalik teenus (mittetraditsiooniline kaubamärk) ettevõtjatele kättesaadavamaks.

Muudatus II: Patendiametilt kaob kohustus kontrollida kaubamärkide suhtelisi õiguskaitset välistavaid asjaolusid

Kehtiva regulatsiooni kohaselt lasub Patendiametil suhteliste õiguskaitset välistavate asjaolude (ehk mõne varasema õigusega võimaliku kollisiooni) kontrollimise kohustus ja kaubamärgi registreerimise otsus tehakse üksnes juhul, kui Patendiameti tehtud ekspertiisi käigus ei ilmne ühtegi õiguskaitset välistavat asjaolu.

Muudatuse järel kaotatakse suhteliste õiguskaitset välistavate asjaolude kontroll Patendiameti läbiviidava ekspertiisi käigus ametiülesannete korras, seda jääb asendama registreerimise eelne vaidlustusmenetlus apellatsioonikomisjonis.

Lisaks kutsutakse ellu mitmed meetmed, et muuta apellatsioonikomisjoni menetlus tõhusamaks, st kiiremaks, paindlikumaks ja kvaliteetsemaks.

Sihtrühm Ila: Patendiamet

Kaasnev mõju: **mõju riigiasutuste korraldusele**, mõju asutuste ülesannetele ja töökorraldusele.

Patendiametil kaob kohustus kontrollida kaubamärkide suhtelist õiguskaitset välistavaid asjaolusid. Kaubamärgitaotluste ja rahvusvaheliste registreeringute menetluse kestus (kui taotluses ei esine puudusi) oli keskmiselt Patendiameti andmete kohaselt 7,7 kuud. Riigisiseste taotluste menetlus taotluse esitamisest otsuse tegemiseni võttis aega 7,9 kuud.

Muudatuse tulemusel muutub Patendiametis toimuv registreerimismenetlus kiiremaks ja tõhusamaks. See tähendab üldist töökoormuse vähenemist protsesside optimeerimise tulemusena.

Sihtrühm I Ib: kohtud

Kaasnev mõju: **mõju riigiasutuste korraldusele**, mõju asutuste ülesannetele ja töökorraldusele.

Kuna muudatusega kaotatakse Patendiameti kontrollifunktsioon, võib sageda hilisemate kohtuvaidluste hulk, sest kontrolli asendamine registreerimiseelse vaidlustusmenetlusega ei pruugi olla piisavalt tõhus meede. See tähendaks lisanduvat töökoormust kohtusüsteemile. Sellist riski peaks teatud määral maandama asjaolu, et süsteemi tasakaalustamiseks muudetakse apellatsioonikomisjoni töökorraldus paindlikumaks ja kvaliteetsemaks ning menetluse kestus lühemaks.

Sihtrühm I Ib: kaubamärgi taotlejad, laiemalt kõik ettevõtjad

Kaasnev mõju: **majanduslik mõju** – mõju halduskoormusele.

Muudatus avaldab kaudset mõju kaubamärki taotlevate ettevõtjate halduskoormusele. Otseselt edastatava teabe hulk ei suurene ega vähene, küll aga lüheneb Patendiameti otsuse ooteaeg, mis võimaldab ettevõtjatel jätkata järgmiste tegevustega (näiteks toote turule toomine või müük). Lühem menetlusaeg lühendab toote või teenuse arendamiseks vajalikku aega ning kaudselt hoogustab majandustegevust.

Samas eeldab muudatus kaubamärgiomanike senisest suuremat aktiivsust, et kontrollida perioodiliselt Patendiameti ametlikku väljaannet ja vajaduse korral oma varasemaid õigusi kaitsta. See võib tekitada teatud määral lisanduvat ajakulu.

Muudatus III: garantiimärgid asendatakse sertifitseerimismärkidega

Kehtiva õiguse kohaselt on ettevõtjatel võimalik registreerida garantiimärki, st kaubamärki, millega tähistatakse eri isikute kaupu ja teenuseid nende ühise omaduse, ühise geograafilise päritolu või tootmisviisi vmt garanteerimiseks.

Muudatusega asendatakse Eestis seni kasutusel olnud garantiimärgid sertifitseerimismärkidega. Enne eelnõu jõustumist välja antud garantiimärgid jäävad endisel kujul kehtima ning neid on võimalik ka pikendada, uusi garantiimärke peale eelnõu jõustumist enam välja ei anta.

Sihtrühm IIIa: Patendiamet

Kaasnev mõju: **mõju riigiasutuste korraldusele**, mõju asutuste ülesannetele ja töökorraldusele.

Muudatusega kaasneb vähene mõju Patendiametile, amet peab oma tegevuse muudatusega kooskõlla viima, millega kaasneb ühekordne koormus seoses protsesside muutmise ga. Pikaajalist märkimisväärset mõju Patendiametile ei kaasne.

Sihtrühm IIIb: garantiimärgi omajad ja kasutajad, kaubamärgi taotlejad

Kaasnev mõju: **majanduslik mõju**, mõju ettevõtte tegevuseks vajalike kooskõlastuste taotlemise ga kaasnevatele menetlustoimingutele.

Muudatusega kaob ettevõtjatel võimalus registreerida garantiimärk, selle asemel on võimalik registreerida sertifitseerimismärk. Arvestades väga vähest huvi garantiimärkide vastu, on muudatuse ulatus ettevõtjate jaoks väga väike.

Muudatused IV–VI: tööstusomandi apellatsioonikomisjon viiakse üle Patendiameti juurde ning muudetakse komisjoni ülesandeid ja menetlusprotsessi

Hetkel on Patendiameti otsuste peale esitatud kaebusi ja vaidlustusavaldusi läbi vaatav apellatsioonikomisjon moodustatud Justiitsministeeriumi juures.

Muudatuse (IV) tulemusel viiakse apellatsioonikomisjon Justiitsministeeriumi juurest Patendiameti juurde. Paralleelselt üleviimisega muudetakse komisjoni moodustamise aluseid. Samas säilib komisjoni senine roll Patendiameti otsuste peale esitatud kaebuste ja vaidlustusavalduste lahendamisel, samuti säilitatakse kohtueelne vaidlustusmenetlus üheastmelisena.

Kehtiva õiguse kohaselt on kaubamärgiomaniku ainuõiguse tühiseks või lõppenuks tunnistamisest huvitatud isikul võimalik esitada vastav hagi kohtusse.

Muudatusega (V) seatakse Patendiametis sisse haldusmenetlus kaubamärgi suhtes ainuõiguse tühiseks ja lõppenuks tunnistamiseks apellatsioonikomisjonis. Ka teiste tööstusomandi objektide tühistamise vaidlused suunatakse apellatsioonikomisjoni.

Muudatustega (VI) muudetakse komisjoni menetluskorda: 1) luuakse kiirendatud menetluse võimalus, 2) menetluse eri etappidele kehtestatakse tähtajad ja lühendatakse teatud tähtaegu, 3) komisjoni tegevust muudetakse paindlikumaks ning komisjonile antakse rohkem võimalusi menetlust juhtida, 4) tõendamisreeglite osas nähakse erinevalt senisest haldusmenetluse seaduses sätestatust lähtumisest ette, et apellatsioonikomisjon lähtub TsMS-is sätestatud tõendite ja tõendamise korrast. Lisaks tehakse ka teisi väiksemaid muudatusi.

Sihtrühmad IV–VIa: Patendiamet, Justiitsministeerium

Kaasnev mõju: **mõju riigiasutuste korraldusele**, mõju asutuste ülesannetele ja töökorraldusele, mõju asutustevahelistele suhetele.

Üleviimisega seoses komisjoni üldine roll ei muutu, säilib selle senine roll Patendiameti otsuste peale esitatud kaebuste ja vaidlusavalduste lahendamisel.

Muudatuse tulemusel laiendatakse apellatsioonikomisjoni pädevust registritoimingutega seotud kaebuste lahendamisele ning tööstusomandi esemetele antud õiguskaitse tühistamise avalduste läbivaatamisele. Muudatusega viiakse nimetatud vaidlused kohtutest üle apellatsioonikomisjoni. Seega suureneb varasemaga võrreldes komisjoni töömaht (2017. aastal esitati komisjonile 55 kaebust ja vaidlustusavaldust ning komisjon tegi 51 otsust).

Selleks et tasakaalustada ülesannete ringi laienemist, muudetakse komisjoni moodustamise aluseid ja koosseisu määramise korda: senine 8-liikmeline komisjon asendatakse kahe alalise liikmega, iga vaidlust lahendab kolmeliikmeline koosseis, kuhu kuulub ka täiendavaid, mitte-alalisi liikmeid. Nende muudatustega tagatakse komisjoni liikmete sõltumatus, kõrge kvalifikatsioon ning konkreetse vaidluse lahendamiseks vajaliku pädevuse olemasolu. See peaks kaasa tooma vaidluste tõhusama lahendamise ning otsuste hea kvaliteedi. Uudne konfiguratsioon peaks võimaldama ka komisjoni toimetulekut laiendatud pädevusega.

Lisaks annaks apellatsioonikomisjoni üleviimine Patendiameti struktuuri huvirühmade ekspertide hinnangul võimaluse vähesel määral komisjoni pidamisega kaasnevaid kulusid kokku hoida.

Sihtrühmad IV–VIb: kohtud

Kaasnev mõju: **mõju riigiasutuste korraldusele**, mõju asutuste ülesannetele ja töökorraldusele.

Muudatuse tulemusel lisandub Patendiametile uus funktsioon, mida seni on täitnud kohtusüsteem. Seega väheneb teatud määral kohtute töökoormus.

Sihtrühmad IV–VIc: isikud, kes pöörduvad apellatsioonikomisjoni poole

Kaasnev mõju: **majanduslik mõju**, mõju halduskoormusele.

Muudatustega kiirendatakse ja tõhustatakse apellatsioonikomisjoni tööd, mis tähendab kaebuste või vaidlustusavalduste esitajatele lühemat ooteaega ning seega kaudselt ka väiksemat halduskoormust. Kiirem menetlus võimaldab vältida asjatuid viivitusi ettevõtete majandustegevuses ning parandab kaudselt ka ettevõtluskeskkonda tervikuna.

Mõju halduskoormusele

Muudatused (üksikult ja tervikuna) vähendavad ettevõtjate halduskoormust.

5. Määruse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad kulud ja tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne iseseisvaid riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevusi ega eeldatavaid kulusid ja tulusid. Neid tegevusi, kulusid ja tulusid, mis kaasnevad nende seadustega, mida määrus rakendab (s.o e-menetluse pakett ja direktiivi ülevõtmise pakett), on kirjeldatud vastavate eelnõude (765 SE ja 793 SE) seletuskirjades.

6. Määruse jõustumine

Määruse § 1 punktid 1–16, 19, 23–31, 41, 43–55, 60, 61, 63, 68–81, 87–92, 94–104, 106–110, 112–115, 118–120, 122–129 ja 132 ning § 3 rakendavad kaubamärgiseaduse, tööstusdisaini kaitse seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega tehtavaid muudatusi. Selleks nähakse eelnõus nende jõustumise ajana ette 2019. aasta 29. märts, mis jõustub nimetatud seadus.

Määruse § 1 punktid 17, 18, 20–22, 32–40, 42, 56–59, 62, 64–67, 82–86, 93, 105, 111, 116, 117, 121, 130 ja 131, § 2 ning § 4 rakendavad kaubamärgiseaduse, tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega tehtavaid muudatusi. Seetõttu nähakse eelnõus nende jõustumise ajana ette 2019. aasta 1. aprill, mil jõustub suuremas osas nimetatud seadus. Ehkki seaduse üksikud punktid jõustuvad hiljem (2019. aasta 9. septembril), ei kaasne kõnesoleva eelnõuga muudatusi, mis oleksid seotud nende rakendamisega.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu saadetakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile. Eelnõu esitatakse arvamuse avaldamiseks Patendiametile, Eesti Advokatuuri intellektuaalse omandi ja IT-õiguse komisjonile, Eesti Patendivolinike Seltsile ja Eesti Kaubandus-Tööstuskojale.